

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN EĞİTİM DENETMENLERİNİN
YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

(Diyarbakır İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MAHMUT ASLAN

DİYARBAKIR 2013

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN EĞİTİM DENETMENLERİNİN
YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

(Diyarbakır İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mahmut ASLAN

Danışman: Doç. Dr. Mikail SÖYLEMEZ

DİYARBAKIR 2013

T.C

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Mahmut ASLAN' a ait "İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin, Eğitim Denetmenlerince Yapılan Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri (Diyarbakır İli Örneği)" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

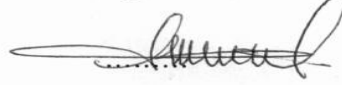
Başkan: Doç. Dr. Mikail SÖYLEMEZ (Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Hasan ŞENTÜRK

Üye: Yrd. Doç. Dr. Cemal AKÜZÜM

KİŞİSEL KABUL

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin, Eğitim Denetmenlerince Yapılan Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri (Diyarbakır İl Örneği)” adlı çalışmamı, ilmi ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığım ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

05.07.2013

Mahmut ASLAN

ÖNSÖZ

Eğitim sistemimiz içinde, ilköğretim kurumlarının yönetimi ve denetimi önemli bir yer tutmaktadır. İlköğretim kurumlarının belirlenmiş amaçlara ulaşabilmesi, etkin ve kaliteli bir eğitim verebilmesi için ilköğretim kurumlarının ellerindeki kaynakları en iyi şekilde kullanması gerekir. Bu nedenle kurum çalışmalarının gözetim ve denetim altında tutulması, kurumun işleyişinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

İlköğretim kurumlarında çalışan yöneticilerin etkinlik düzeylerini arttırarak verimliliğini yükseltmek için onların denetim ile ilgili görüşlerinin araştırılması ve belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada ilköğretim kurumları yöneticilerinin, eğitim denetmenlerinin kendilerine yapılan denetimi ne kadar yeterli ve yararlı gördükleri, denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri ışığında yönetici denetimindeki olumlu ve olumsuz yönler ortaya konulmaktadır.

Öncelikle araştırmamın konu seçiminden düzenlenmesine kadar her aşamada yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Mikail SÖYLEMEZ' e teşekkür ederim.

Ayrıca araştırmamın oluşmasında ve ders sürecinde görüş ve önerileri ile yolumu aydınlatan değerli hocalarım Doç. Dr. Behçet ORAL ve Yrd Doç Dr Cemal AKÜZÜM' e teşekkür ederim.

Kendileri ile geçirmem gereken zamanlarından sabırla feragat eden eşim Sevgi ve kızım Elifsu 'ya teşekkür ederim.

Mahmut ASLAN

Temmuz 2013

ÖZET

Bu araştırmada, ilköğretim kurumlarında (İlkokul, ortaokul, imam-hatip ortaokulları) görev yapan yöneticilerin, eğitim denetmenlerinin kendilerine uyguladığı denetim etkinliklerinin değerlendirilmesi, yönetici denetim etkinlikleri açısından var olan durumun ortaya konulması, denetimlerin daha nesnel, objektif ve bilimsel olarak yerine getirilmesi için öneriler sunulması amaçlanmıştır.

Araştırmada; eğitim yönetimi ve denetimi, denetimin önemi, ilköğretim kurumları yöneticilerinin görev ve sorumlulukları, eğitim denetmenlerinin görev ve yetkileri, kurum ve yönetici denetimi ile ilköğretim kurumları yöneticilerinin kendilerine uygulanan denetime ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Yapılan araştırmada aşağıdaki soruların cevapları araştırılmıştır.

1. İlköğretim kurumları yöneticilerinin, eğitim denetmenlerinin yönetici denetimi ile ilgili "Fiziki durum" alanındaki denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim kurumları yöneticilerinin, eğitim denetmenlerinin yönetici denetimi ile ilgili "Eğitim-öğretim süreci" alanındaki denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim kurumları yöneticilerinin, eğitim denetmenlerinin yönetici denetimi ile ilgili "Yönetim işleri" alanındaki denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. İlköğretim kurumları yöneticilerinin, eğitim denetmenlerinin yönetici denetimi ile ilgili "Kendini yetiştirme" alanındaki denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. İlköğretim kurumları yöneticilerinin; cinsiyetleri, görevleri, branşları ve yöneticilik kıdemleri açısından eğitim denetmenlerinin denetim etkinliklerinin yeterliliklerine ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma evrenini, Diyarbakır il merkezindeki ilkokul, ortaokul ve imam hatip ortaokullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, iki bölümden oluşan ölçek uygulanmıştır. Ölçeğin birinci bölümü kişisel bilgileri, ikinci bölümü ise denetim etkinliklerine ilişkin soruları içermektedir.

Ölçek yoluyla toplanan veriler, bilgisayar ortamında ve SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin istatistiksel çözümleri için; frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama \bar{x} ve standart sapma (Ss) kullanılarak, t-testi uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular özetle şunlardır:

1.İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Fiziksel durum” denetimlerinin ” orta” düzeyde yeterli olduğu düşüncesinde oldukları anlaşılmaktadır. Yöneticilerin cinsiyet, branş, kıdem ve görev bakımından görüşlerinde önemli farklılıklar görülmemektedir.

2.İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Eğitim –Öğretim Durumu” denetimlerinin “orta” düzeyde yeterli olduğu kanısında oldukları görülmüştür. Yöneticilerin cinsiyet, branş, kıdem ve görev bakımından görüşlerinde önemli farklılıklar görülmemektedir.

3.İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Yönetim ve çevre durumu” denetimlerinin “orta” düzeyde yeterli olduğu düşüncesinde oldukları görülmüştür. Yöneticilerin cinsiyet, branş, kıdem ve görev bakımından görüşlerinde önemli farklılıklar görülmemektedir.

4.İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Kendini yetiştirme durumu” denetimlerinin “az” düzeyde yeterli olduğu düşüncesinde oldukları görülmüştür. Yöneticilerin cinsiyet, branş, kıdem ve görev bakımından görüşlerinde önemli farklılıklar görülmemektedir.

ABSTRACT

In this study, it has been aimed to suggest so that the managers who serve in primary education institutions (primary school, secondary school, imam hatip secondary school), education supervisors evaluate the supervising activities that carried out to themselves and their institutions, being revealed the existing situation, the managers carry out the supervising more objectively and scientifically.

In the study, It has been mentioned the importance of education management and supervising, the importance of supervising, the duties and responsibilities of primary education institution's managers, the duty and authority of education supervisors, the supervising of institution and manager, the opinions of primary education institution's managers and supervisors about accomplishing the results of the supervising

In the study, the answer of the following questions has been studied

1. What are the opinions of primary education institutions managers, which are related with supervising activities in the area of "physical situation" about the manager supervising of education supervisors.

2. What are the opinions of primary education institutions managers, which are related with supervising activities in the area of "The process of Education-Instruction" about the manager supervising of education supervisors.

3. What are the opinions of primary education institutions managers, which are related with supervising activities in the area of "Management Tasks" about the manager supervising of education supervisors.

4. What are the opinions of primary education institutions managers, which are related with supervising activities in the area of "self-edification" about the manager supervising of education supervisors.

5. Is there a significant variety between the genders, duties, education status, branch and management seniority of primary education institutions managers and the school managers' opinions related with qualifications of supervising activities of education supervisors?

In study, the screening type has been carried out. The Study Extent is the managers and manager alternates who served in primary, secondary and imam-hatip secondary in Diyarbakır city center.

In study, A two sectioned-questionnaire has been carried out as a means of getting data. In the first section of the questionnaire consist of the personal information questions, and the second section consist of the questions about supervising activities.

The data got by questionnaire has been analysed in computer platform and by using statistics software SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences). T test has been carried out by using frequency(f), percent(%), arithmetic average(x) and standard deviation(Ss) for data's statistics analysis.

Here are the results achieved in the end of study;

1. The managers of institutions, institutions primary school "physical condition" controls "medium" are understood to be thought to be sufficient. Executives gender, branch, were significant differences in terms of seniority, and the task observed.

2. The managers of institutions, institutions primary school "Education Status" controls "medium" level are of the opinion that that was enough. Executives gender, branch, were significant differences in terms of seniority, and the task observed.

3. The managers of institutions, institutions primary school "Management and environmental status" controls "medium" level of thinking that they were adequate. Executives gender, branch, were significant differences in terms of seniority, and the task observed.

4. The managers of institutions, institutions primary school "state of self-cultivation" controls "low" level of thinking that they were adequate. Executives gender, branch, were significant differences in terms of seniority, and the task observed.

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1.Çalışma Evreni İçerisinde Yer Alan Yöneticilere İlişkin İstatistik Bilgiler.....	38
Tablo 2.Ölçeğe Yönelik Faktör Analizi Sonuçları	39
Tablo 3.. Ölçeğin Toplam Varyans Açıklama Oranları.....	40
Tablo 4. Ölçeğe ilişkin katılma düzeyleri ve puan sınırları	40
Tablo 5. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri	41
Tablo 6. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri	42
Tablo 7. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri	44
Tablo 8. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri	45
Tablo 9 İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	46
Tablo 10. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	47
Tablo 11. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	48
Tablo 12. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	49
Tablo 13. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	50
Tablo 14. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (T-testi sonuçları).....	50
Tablo 15. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	52
Tablo 16. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	53
Tablo 17. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	54
Tablo 18. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim - Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	55

Tablo 19. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (T-testi sonuçları).....	56
Tablo 20. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (T-testi sonuçları).....	57
Tablo 21. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	58
Tablo 22. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	59
Tablo 23. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	60
Tablo 24. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları).....	61

İÇİNDEKİLER

KİŞİSEL KABUL	III
ÖNSÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VII
TABLolar LİSTESİ	IX
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi	7
1.3. Alt Problemler	7
1.4. Araştırmanın Önemi	7
1.5. Araştırmanın Amacı.....	8
1.6. Sayıtlılar	8
1.7. Sınırlılıklar	9
1.8.Tanımlar.....	9
İKİNCİ BÖLÜM	11
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR TARAMA	11
2.1. Eğitim.....	11
2.2. Eğitim Yönetimi.....	12
2.3. Denetim	14
2.4. Eğitim Sistemimizde Denetimin Tarihsel Gelişimi.....	15
2.4.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem	15
2.4.2. Cumhuriyet Dönemi.....	16
2.4.3. Günümüzdeki Son Durum	17
2.4. Denetimin Amacı ve Önemi	17
2.5. Denetimin İlkeleri.....	18
2.6. Denetim Uygulamaları.....	19
2.6.1. Bilimsel yönetim yaklaşımı.....	20
2.6.2. Demokratik insan ilişkileri yaklaşımı.....	21
2.6.3. Çağdaş denetim yaklaşımı.....	21
2.7. Türk Eğitim Sisteminde Denetimin Yasal Dayanakları	22
2.8. Denetim Türleri	23

2.9. Kurum Denetimi	24
2.10. İlgili Araştırmalar	31
2.10.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	31
2.10.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	36
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	38
YÖNTEM	38
3.1. Araştırma Modeli	38
3.2. Evren ve Örneklem	38
3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi	39
3.4. Verilerin Toplanması	40
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	41
BULGULAR VE YORUMLAR	41
4.1. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri	41
4.1.1. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri	41
4.1.2. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Eğitim -Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri	42
4.1.3. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre İşleri İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri	44
4.1.4. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri	45
4.2. Cinsiyet Değişkeni Açısından, Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır?	46
4.2.1. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	46
4.2.2. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	47
4.2.3. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Yönetim Ve Çevre Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	48

4.2.4. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	49
4.3.1. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durum İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	49
4.3.2. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	50
4.3.4. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	53
4.4. Görev Değişkeni Açısından, Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Müdür Ve Müdür Yardımcıları Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır?.....	54
4.4.1. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	54
4.4.2. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	55
4.4.3. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Yönetim Ve Çevre Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	56
4.4.4. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	56
4.5. Kıdem Değişkeni Açısından, Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır?	58
4.5.1. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	58
4.5.2. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	59
4.5.3. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Yönetim Ve Çevre Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	60

4.5.4. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	60
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	62
SONUÇ VE ÖNERİLER	62
5.1. Sonuçlar	62
5.2. Öneriler.....	63
KAYNAKÇA	64
EKLER	66
Ek I. Anket Formu.....	66
Ek-II. Yönetici Denetim Formu	69

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almıştır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, gerek birey açısından gerekse toplum açısından zorunlu bir ihtiyaçtır. Bireyin kültürlenmesi ve topluma ayak uydurması ancak eğitimle gerçekleşir. Toplumun ekonomik alanda büyümesi ve kalkınması, hedeflenen sosyal gelişim düzeyini yakalayabilmesi için üzerinde durulması ve geliştirilmesi gereken en temel unsur eğitimidir.

Teknoloji çağında ayakta kalabilmek için dünyadaki tüm gelişmiş ülkeler, bilimsel araştırmalar ve eğitim için yoğun kaynak ayırmaktadır. Günümüzde önemi daha da artan okulların işleyişi ve denetimi de ülkelerin geleceği için gün geçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır.

Eğitimin temel ve en önemli basamaklarından biri olan ilköğretimin, bireyin eğitimi açısından önemli bir yeri tuttuğu bilinmektedir. Birey eğitiminin temel taşlarından olduğu varsayılan ilköğretim eğitimin yapıldığı ilköğretim kurumlarının yönetim ve denetimi de son derece önemlidir.

Öteden beri dünyada okul ve eğitime ilişkin olarak bazı eleştiriler gündeme gelmekte, bir yandan okullar, modernitenin ürettiği bir kültür üretme ve aktarma aracı, diğer yandan da resmi ideolojinin üretildiği ve aktarıldığı yerler olarak görülmektedir (Şişman, 2011: 13).

Diğer tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de yıllardır üzerinde tartışılan konulardan biri de eğitim sistemimizdir. Üzerinde bunca zaman tartışma yapılmasına rağmen eğitimimizdeki sorunlar günümüzde de devam etmektedir. Eğitimin uzun soluklu bir süreç olduğu düşünüldüğünde sorunların ve yeni arayışların olması kaçınılmazdır.

Üzerinde bu kadar tartışılan bir konuda en önemli unsurlardan biri okul yönetimleridir, eğitim sistemi ne kadar iyi olursa olsun sistemin kararlarının hangi düzeyde uygulandığı ve eğitim amaçlarının ne derecede gerçekleştirildiği ancak denetimlerle anlaşılabilir.

Denetim sistemi, her karmaşık örgütte vardır. Bu bir örgütsel ve yönetsel zorunluluktur (Aydın, 2011,11). Örgütsel eylemlerin sonuçları belli bir ölçütle karşılaştırılmalıdır ki, bir anlam kazansın (Akçadağ, 2008:182). Yönetime ilişkin kuramlar, yönetim süreçlerinden biri olan değerlendirme aracılığı ile denetimi de kapsamlarına alırlar. Denetim kavramının algılanması, onun öğelerinin bilinmesine bağlıdır. Bunlar; kontrol (durum saptama), değerlendirme ve düzeltme (geliştirme) etkinlikleridir (Başar, 1995: 1-2).

Denetim, örgütsel eylemlerin öngörülen amaçlar doğrultusunda saptanan ilke ve kuralların uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir. Denetimin temel amacı, örgütün amaçlarını gerçekleştirme derecesini saptamak, daha iyi sonuç alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir (Aydın 2011: 11).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 56. maddesi: "Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur" hükmünü öngörmüştür. 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. maddesindeki Bakanlığın görevleri arasında "Bakanlığa bağlı her kademedeki öğretim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmak" görevi de yer almaktadır.

Eğitim-öğretim etkinliklerinde değerlendirmenin önemli bir yeri vardır. Karara varmak için bir niteliğe ait bazı ölçmeler yapılması zorunludur. Eğitim denetiminde yapılan değerlendirme, çalışmaların niteliğini nicelikle ifade etme olanağı sağlar. Eğitimde denetim bir anlamda değerlendirme ile aynı şeyi ifade eder (Taymaz, 1982:123).

Eğitim çalışanlarının kişisel güçlerini ve eğitime katkılarını nesnel olarak ortaya çıkaracak araçlar bulunmamaktadır. İlköğretimde, öğretmenlerin sınıf içinde başarısını ölçmek için kalıplaşmış rapor formları kullanılmaktadır. Aynı durumun yöneticiler için de geçerli olduğu söylenebilir. Bu formlarda dolduranın kişisel görüşlerine, eğitim anlayışına ağırlık veren sorular bulunmaktadır. Bu yüzden eğitim örgütünde işgören değerlendirmesi yapan her yetkili, kendi gördüklerine ve görüşüne göre davranmaktadır. Değerlendirme yapan bu kişilerin siyasal erkin yönetim biçiminden ve bu konudaki görüşünden derin olarak etkilendiği gözlenmektedir (Başaran, 1985: 95-96).

Denetimin, örgüt açısından zorunlu olması, örgütün kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluşunun doğal bir sonucudur. Bu nedenle örgüt varoluş nedeni olan amacını gerçekleştirme derecesini sürekli olarak bilmek ve izlemek durumundadır. Bu da örgütün girdilerinin, sürecin ve çıktılarının planlı ve programlı olarak, sürekli bir biçimde kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi ile olanaklıdır (Aydın, 2011: 11).

Denetim, aslında yönetim sürecinin her alanında yer alan bir süreçtir. Yönetim sürecinin verimli ve doğru işlenmesi, kurumların örgütsel amaçlardan sapmaması için denetleme sürecine ihtiyaç duyulmaktadır.

Her kurumda planı uygulama ve amaçlarına ulaşma derecesi hakkında hükme varmak için değerlendirme yapılır. Kurum çalışmalarında değerlendirme yollarından biri ve en çok yararlanılanı denetimdir. Denetim çeşitli teoriler yoluyla beklenen sonuçları sentez eden bir süreç olarak kabul edildiğinde, belirli durumlarda istenilen sonuçlara ait hükümleri de içine alır (Taymaz, 1982: 19).

Denetim iyi planlanması gereken bir etkinliktir. İnsan kaynaklarının öneminin farkına varıldığı günümüz şartlarında denetimin, sadece denetleyenlerin görüşleri doğrultusunda şekillenmesi düşünülemez. Denetmenler dışında, denetlenen personel tarafından benimsenmeyen denetim etkinliklerinin verimli olamayacağı anlaşılmıştır.

Denetim işlevi tüm yöneticilerin görevidir. Örgütün her bir kademesi planlar yapar. Bu planlama ışığında örgütlemeye gidilerek diğerlerini etkileme yoluyla planların gerçekleştirilmesine çalışılır. Alt kademelere inildikçe bu süreçlerin alanı daralır (Can, 1992:218).

Denetmen ve okul yöneticilerinin ortak hedef doğrultusunda uyumlu çalışmasının denetim sürecini daha iyiye götüreceği söylenebilir.

Denetim sisteminde gelinen nokta, insan kaynaklarına önem verme yönündedir. Bu gelişme, insan kaynağını geliştirip etkili olarak kullanmak, örgütsel amaçları gerçekleştirilmesini güvenceye almak, örgütte yapılan işlem ve eylemlerdeki aksaklıkların örgüt yaşamının tehlikeye sokmasını engellemektedir (Başaran, 1996: 308).

Eğitimde denetim, her şeyden önce, fikir ve eylem bileşimi olarak kabul edilmeli ve uygulanmalıdır. Denetim, çeşitli kuramlar yoluyla kestirilen sonuçları birleştiren bir süreçtir ki belirli durumlarda istenilen sonuçlara ilişkin yargıları da içine alır (Bursalıoğlu, 2011:126).

Denetim hizmetlerinin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için hem denetim ile ilgili, hem de yönetim ile ilgili bazı alanlarda düzenlemelere ihtiyaç vardır. Eğitim sisteminin hedeflerini gerçekleştirebilmesi için eğitimin alt sistemlerinin etkili yönetim faaliyetleri yürütmeleri gerekir. Bu da öncelikle yöneticilerin çağdaş bir denetim hizmeti almasına bağlıdır.

Eğitimin en temel alt birimlerinden olan ve ilköğretim eğitiminin yapıldığı kurumlar olan ilköğretim okullarının denetiminin önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu okullardaki yöneticilerin denetimi ise en can alıcı noktayı teşkil etmektedir. Bu yüzden yönetici denetiminde istenen verim ve etkinliğin sağlanabilmesi için yöneticilerin denetimden beklentilerinin neler olduğunun önceden bilinmesi oldukça önemlidir.

Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Kurumları Rehberlik ve Denetim Yönergesinin 13. maddesinde "Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel ilköğretim okullarında aşağıdaki denetim şekillerine yer verilir" denilmekte ve denetim biçimleri şöyle sıralanmaktadır:

a) Kurum denetimi

- 1) Yönetici denetimi
- 2) Öğretmen denetimi
- 3) Diğer personel denetimi

b) Seminer ve kurs denetimi

Yönergenin 23.maddesinde ise "Resmi ve özel ilköğretim kurumlarında denetim yapılırken, kurumun aşağıdaki durumları incelenir ve değerlendirilir" denilmekte ve kurum denetiminde incelenecek durumlar şöyle sıralanmaktadır:

- a) Fiziki durumu b) Eğitim-öğretim durumu c) Büro işleri d) Öğrenci işleri
- e) Personel işleri f) Hesap, ayniyat ve döner sermaye g) Demirbaş işleri.

Kurum denetimi, eğitim öğretim ve yönetim ile ilgili işlemleri incelenerek kurumun genel işleyişi hakkında bilgi edinerek bir hükme varma sürecidir (Taymaz, 1982:110).

Bir örgüt içinde işlerin ön eden saptanan amaçlarla karşılaştırılması ve ayrılıklar varsa giderilmesi için yönetim tarafından gerekli tedbirlerin alınması denetimin amaçlarından biridir (Tortop, 1990:218).

Denetimin hedefi, eğitimin ve öğretimin amaçlarına en uygun değer ve işlemleri bulmaktır. Bu hedefe göre denetim, değerlendirme süreci gibi amaçlar bakımından yapılacaktır (Bursalıoğlu, 2011:127).

Bu açıdan bakıldığında denetimin fonksiyonları (Taymaz, 1982: 23-127);

1. Öğretim ve öğrenimin daha iyi yapılabilmesi için ilgililere gerekli yardımlarda bulunmak,
2. Yapılan çalışmalarını incelemek, olması gereken şekli ile karşılaştırmak, amaca ulaşmasını sağlamak üzere hizmet etmek,
3. Çalışan personelin işlerindeki başarı ve yetenekleri belirlemek ve gelişmelerine yardımcı olmak, şeklinde ifade edilebilir.

Yönetici denetiminde, mevzuat gereği yapılması gereken ile uygulamada yapılanların birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir. Sınırlı bir zaman diliminde, bu kadar kapsamlı ve karmaşık davranışların ölçülmesi, gözlemlenmesi mümkün görünmemektedir.

Etkili yöneticilerin işlevleri, öğretime önem verme, amaç ve beklentileri açıkça ortaya koyma, zamanın çoğunu eğitim sorunlarına ayırma, öğretime ilgi ve destek verme, personele dönük davranış gösterme yönünde olmalıdır (Balcı, 2001:29).

Bazı yazarlar eğitim yöneticiliğini, okul yöneticiliğinden ayırırken, bazıları içi içe, bazıları ise üst üste bu kavramları işlemiştir. Bursalıoğlu; eğitim sistemi içinde, okulun bir alt sitem olduğunu, ifade etmekte ve okul yönetimini, eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanması olarak açıklamaktadır (Bursalıoğlu, 2011:5).

Okul, örgütsel yapısı ve işleyişi bakımından eğitim yönetimimin bağımlı değişkeni konumundadır. Üst düzeyde eğitim politikalarını belirleyen, orta kademedeki bunları yorumlayan eğitim yöneticileridir. Ancak bütün bunların uygulanmasını gerçekleştirip sistemin geri beslemesini sağlayanlar ise, ilk düzeydeki okul müdürleridir (Açıkalin, 1994:4).

İlköğretim kurumu, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir. Okul müdürü; ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirmesinden sorumludur (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2012).

Müdür başyardımcısı, ders okutmanın yanında müdürün en yakın yardımcısıdır. Müdürün olmadığı zamanlarda müdüre vekâlet eder (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2012).

Müdür başyardımcısı, okulun her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci, personel, tahakkuk, taşınır mal, yazışma, eğitici etkinlikler, yatılılık, bursluluk, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler gibi işleriyle ilgili olarak okul müdürü tarafından verilen görevleri yapar. Bu görevlerin yapılmasından ve okulun amaçlarına uygun olarak işleyişinden müdüre karşı sorumludur (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2012).

Müdür yardımcıları ders okutmanın yanında okulun her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci, personel, tahakkuk taşınır mal, yazışma, sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, güvenlik, beslenme, bakım, nöbet, koruma, temizlik, düzen, halkla ilişkiler gibi işleriyle ilgili olarak okul müdürü tarafından verilen görevleri yapar. Müdür yardımcıları bu görevlerin yapılmasından ve okulun amaçlarına uygun olarak işleyişinden müdüre karşı sorumludurlar. Müdür yardımcıları, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2012). Bu görevlerin okulun amaçlarına uygun olarak yürütülmesinde denetim etkinliklerinin önemli etkisi bulunmaktadır.

Okulların etkili olmaları, yani önceden belirlenen amaçlarına ulaşabilmeleri büyük ölçüde okuldaki etkinliklerin, eğitim ve öğretim programının yürütülmesinden sorumlu olan müdürlerin etkili olmalarına bağlıdır. Okullardaki en basit etkinlikler bile rastlantıya bırakılmayacak ve özenle planlanacak kadar önemlidir. Bu durum eğitim yöneticilerine önemli sorumluluklar yüklemektedir. Etkili okulla ilgili araştırmalar, okul yöneticisinin etkili okulun kritik önemdeki etkenlerden birisi olduğunu göstermektedir (Balci, 2001: 23).

Okulların başarı düzeyleri toplamı, ülkelerin eğitim sisteminin başarısının göstergesidir. Bu yüzden okul başarıları düzeylerinin düzenli olarak denetlenmesi gerekmektedir. Okul başarısında yöneticilerin etkinliği göz ardı edilemez.

Okulun amaçlarını gerçekleştirecek, yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak olan, okul müdürüdür. Gerçek müdür, formal yetkilerden güç alan bir üsttür. Ayrıca okul yöneticisinin bir personel değerlendirme sorumluluğu vardır. Öğretmenlere rehberlik ve danışmanlık olanakları bir Denetmeninden daha çoktur (Bursalıoğlu, 2011: 40).

Bütün diğer örgütlerde olduğu gibi okul örgütlerinde de yönetimin daha iyi olması ve okulun amacına ulaşma derecesinin belirlenmesi için denetim birimleri kurulmuştur. İlköğretim okullarının denetim hizmetlerini her yıl eğitim denetmenleri tarafından yerine getirilmektedir.

İlköğretim kurumlarının belirlenen temel amaçlarına ulaşabilmesi için yöneticilerinin görevlerini iyi bir şekilde yapmaları beklenir. Okul yöneticilerinin düzeylerini yükseltebilmek, verim ve etkinliklerini artırabilmek içinse denetimle ilgili görüş ve beklentilerinin bilinmesi büyük önem taşımaktadır.

Yöneticilerin istenen başarıyı göstermeleri ve tüm yöneticiler arasında standart bir anlayışın benimsenebilmesi için eğitim denetmenlerine çok önemli görevler düşmektedir. Bu zor görevi gerçekleştirebilmesi için denetmenlerin özel eğitimlerden geçmeleri, alanlarında uzmanlaşmaları ve özellikle insan ilişkileri açısından kendilerini yetiştirmiş olmaları gerekmektedir.

Eğitim denetmenleri hem il düzeyinde inceleme, soruşturma faaliyetleri yürütmekte, hem de okul yönetici ve öğretmenlerine rehberlik etmektedirler. Ayrıca kurumun fiziki durumu, yönetim işleri, büro işlerinin kontrolü ve denetimi görevini de üstlenmektedirler.

Denetimin en önemli işlevi, eğitim sürecini geliştirmektir. Denetmenin iki rolü, öğretmene rehberlik ve liderlik etmektir. Eğitim denetimi, insan kaynaklarının denetimi olarak görülmelidir. İlköğretim denetmeni, öğretmene gereken liderlik davranışlarını gösterebilmeli, moral ve destek sağlayabilmelidir. Denetmen, öğretmenlik mesleğinin misyonunu, yüceliğini ve temel mesleki değerlerini öğretmenlere aktarabilmelidir (Çelik, 1997:214-224).

Okullarımızda yönetici denetimleri için standart bir form olarak yönetici denetim formları kullanılmaktadır

Türk Milli Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi, eğitim sisteminin etkili yönetimi ile mümkün olacaktır. Okul yöneticisinin, okulun ya da öğretimin nerede olduğuna, nereye gideceğine karar vermek gibi davranışları gösterme hak ve yükümlülüğü vardır. Bu nedenle öğretmenin denetim sorumluluğu, okul yöneticilerine verilmeli, denetmenler ancak okul yöneticilerini denetlemelidir (Balcı, 2000: 149).

İlköğretim kurumlarının belirlenmiş amaçlara ulaşabilmesi, etkin ve kaliteli bir eğitim verebilmesi için elindeki kaynakları en iyi şekilde kullanması beklenir. Bu nedenle kurum çalışmalarının gözetim ve denetim altında tutulması, okulun işleyişinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

İlköğretim kurumlarındaki yöneticilerin düzeylerini yükselterek verimliliğini artırabilmek için onların denetim ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

İlköğretim kurum denetimleri konusunda birçok araştırmalar yapılmıştır. Kurum ve yönetici denetiminde, denetim uygulamalarında var olan durumun ortaya konması, bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Eğitim denetmenlerinin yönetici denetimi ile ilgili denetim faaliyetlerinden doğrudan etkilenenler okul yöneticileridir. Yönetici denetiminde var olan durumun ortaya konması için etkilenen du-

rumundaki okul yöneticilerinin görüşlerinin belirlenmesine ve önerilerde bulunulmasına ihtiyaç duyulduğundan dolayı bu araştırmanın yapılması öngörülmüştür.

1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim kurumları yöneticilerinin, eğitim denetmenlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Alt Problemler

1. İlköğretim kurumları yöneticilerinin; eğitim denetmenlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin olarak;

a- Fiziki Durum

b- Eğitim-Öğretim Süreci

c- Yönetim İşleri

d- Kendini Yetiştirme

boyutlarındaki görüşleri nelerdir?

2. Eğitim denetmenlerinin yapmış olduğu “Yönetimsel denetim” etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri arasında

A-Görev B-Branş C-Kıdem D-Cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma sonucu elde edilecek bulgular, ilköğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin; yönetimsel denetimine ilişkin görüşlerini, kendilerine verilen denetim hizmetlerine yaklaşımlarını ve bu hizmetlerdeki mevcut olumlu ve olumsuz durumlar hakkındaki fikirlerini ortaya çıkaracaktır. Denetim hizmetlerinde yapılan değişiklik ve yeniliklere katkıda bulunabilecektir.

Yönetici denetiminde kullanılan formların ortak özellikleri, belli ve kısa süreçteki duruma bakarak yöneticiyi değerlendirmeyi amaçlamakta, süreci etkileyen değişkenler göz ardı edilmektedir. Genel gözlem ve kısa süreli inceleme ile verilerin elde edilmesi, çok güç verilere ilişkin sorular içermeleri, formların belli bir ölçüde sahip olmamaları nedeniyle, öznel yargılara tümüyle açık olduğu söylenebilir.

Eğitim denetmenleri, yönetici denetimi görevini yerine getirirken kanun ve yönetmeliklerde belirlenen ölçütlerde ve kendilerinden beklenen düzeyde olması sistem açısından önemli görülmek-

tedir. Bu durum, okul alt sisteminin önemli bir ögesi durumundaki yöneticiyi olumlu yönde etkileyecek, verimini artırabilecektir.

Bu araştırmada, eğitim denetmenlerinin yönetici denetimi ve değerlendirme etkinlikleri okul yöneticilerinin görüşleri alınarak tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yönetici denetimlerinin yeterliliği konusuyla ilgili ülkemizin diğer illerinde daha önce farklı çalışmalar yapılmasına rağmen Diyarbakır ilinde denetim etkinliklerine ilişkin yönetici algıları daha önce araştırılmamıştır. Çalışmanın bu yönüyle önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın bulguları, Diyarbakır ili eğitim denetmenlerinin yönetici denetim ve değerlendirme etkinliklerini ortaya koyması, var olan durumun belirlenmesi, yönetici denetim alt sisteminin üst sistemler tarafından değerlendirilmesi, düzeltilmesi ve geliştirilmesine kaynak olabilmesi açısından önemlidir.

Yurt içinde yapılan diğer çalışmalarda okul yöneticilerinin "Kendini yetiştirme" alanındaki denetim faaliyetleri hakkındaki herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Fakat günümüz şartlarında okul yöneticilerinin "Kendini yetiştirme" konusundaki görüşlerinin değişmesi eğitim ortamının niteliği üzerinde önemli bir etkidir. Bu çalışma okul yöneticilerinin denetiminde "Kendini Yetiştirme" düzeylerini incelemesi açısından özel bir önem taşımaktadır.

Ayrıca araştırmanın sınırları içerisinde elde edilen bulgular, denetmenlere hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim veren kurumlar tarafından kullanılabilir. Denetim alt sisteminde yönetici denetiminin daha çağdaş ve bilimsel temellere oturtulmasına da katkıda bulunabilir.

1.5. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim kurumları yöneticilerinin, yönetici denetimine ilişkin görüşlerinin neler olduğunu, yönetici denetim etkinliklerinde karşılaşılan güçlükler ve eksikliklerin tespit edilmesi, yönetici değerlendirme formlarının ve denetim uygulamalarının düzenlenmesi ve gelişmesine katkıda bulunmaktır.

1.6. Sayıtlar

1. Ölçek sorularına verilen cevapların, yöneticilerin gerçek görüşlerini yansıttığı varsayılmıştır.

1.7. Sınırlılıklar

1. Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ilköğretim kurumları ele alınmış, özel ilköğretim okulları ve liseler kapsam dışında bırakılmıştır.
2. Araştırma, Diyarbakır iline bağlı ilköğretim okullarında 2012-2013 öğretim yılında görev yapan ilköğretim kurumları yöneticileri ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırmada ele alınan değişkenlere ait verilerin toplanması düzenlenen anketle sınırlıdır.
4. Araştırma Diyarbakır il merkezindeki 55 resmi ilköğretim kurumu ve 100 okul yöneticisi ile sınırlandırılmıştır.

1.8.Tanımlar

İlköğretim: Milli eğitimin genel amacını gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur (MEB 2013).

İlköğretim Kurumları: Resmî ve özel ilkokul, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarından oluşur (MEB 2013).

İl Eğitim Denetmeni: İl Milli Eğitim Müdürlükleri kadrosunda görev yapan, il genelindeki tüm resmi ve özel kurumların inceleme, soruşturma işleri ve ilköğretim okullarının denetimi ile görevli personel (MEB, 2011).

Yönetim: Bir örgütte, önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirecek işleri yapmak üzere bir araya getirilen insanları örgütleme, eşgüdümleme ve eyleme geçirme sürecidir (Başaran, 1989: 14).

Eğitim Yönetimi: Toplumun eğitim gereksinmesini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü, önceden belirlenen amaçlarını gerçekleştirmek için etkili işletmek, geliştirmek ve yenileştirmek sürecidir (Başaran, 1994: 12).

Eğitim Yöneticisi: Her tür ve düzeyde resmi ya da özel eğitim kurumlarıyla Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra örgütünde, başında bulunduğu eğitim kurum ya da biriminin yönetiminden sorumlu, bu alanda yetişmiş kimse (Uluğ, 1985: 90).

Denetim: Kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata (kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve emirlere) uygun olarak yapılıp yapılmadığının yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetlenmesidir (Taymaz, 1997:2). Kamu yararı adına davranışı kontrol yöntemidir. Önceden kararlaştırılmış eğitim ve öğretim amaçlarının gerçekleşme derecesini bulmaya yarar (Bursalıoğlu, 2011:126).

Örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması sürecidir (Aydın, 2011: 11).

Kurum Denetimi: Denetimin işlevlerine göre yapılan tanımına uygun olarak, bir eğitim kurumunun amaçlarını gerçekleştirmede insan ve madde kaynaklarının sağlanma, yararlanılma durumunun gözlenmesi, incelenmesi ve değerlendirilmesidir (Taymaz, 1982: 20).

Yeterlik: Birey ve birimlerin, görevleri ile ilgili rollerini, rol amaçlarına uygun olarak yerine getirebilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlardır (Başar, 1995:124).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR TARAMA

2.1. Eğitim

“Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1975, s. 3; akt. Gürsel, 2008:1). Bu tanımda yer alan “kasıt” sözcüğüyle, eğitimin planlı değişimleri içerdiği ve rastlantılara bırakılmadığı; “istendik” sözcüğüyle ise, her türlü değişimin değil, toplumun istek ve idealleriyle, beklentilerine uygun düşen davranış değişiklikleri kastedilmektedir. “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla” ifadesi ise, öğrencinin yaparak, yaşayarak öğrenmesini ifade etmektedir.

Genel anlamda eğitimin dört amacı vardır: (Başaran, 1988: 13-14)

1. Eğitim bireyi kültürlemeye çalışır. Kültürlemenin anlamı, kuşaktan kuşağa gelişerek birikip gelen kültürel değerlerin bireyce benimsenmesini ve bunların geliştirilmesi için bireyin katkılarda bulunabilecek yeterliliğe ulaşmasını sağlamaktır.

2. Eğitim bireyi toplumsallaştırmaya çalışır. Toplumsallaştırmanın anlamı, ulusça konulan yazılı ve yazılı olmayan kuralların bireyce benimsenmesini, uygulamasını ve bunların geliştirilmesi için bireyin katkıda bulunabilecek yeterliliğe ulaşabilmesini sağlamaktır.

3. Eğitim bireyi üretken hale getirmeye çabalar. Üretkenlik; bireyin kendisinin ve ailesinin geçimini sağlayabilecek yetkinliğe ulaşmaktır.

4. Eğitim, bireyin bireyselleşmesini sağlamaya çalışır. Bireyselleşmek, bireyin kalıtımla gelen gizilgüçlerinin yönlendirilip, geliştirilerek, bunları kendinin, ailesinin ve ulusunun yararı için kullanabilme yeterliliğine ulaştırmak ve bireyin kişiliğini geliştirmektir.

Her devletin kendine özgü bir yapısı ve o devleti yapılandıran milletin zaman içerisinde oluşturmuş olduğu bir kültürü vardır. Bu yapı ve kültür o devletin yetiştirmeyi planladığı insan tipinin belirlenmesinde öncü bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda her devletin eğitim sisteminin o devlete has, biricik ve diğer devletlerin eğitim sistemlerinden farklı olması beklenir. Türk eğitim sistemi de Türk toplumunun yapı ve kültürünü esas alarak; gelecekte okullar yardımıyla yetiştireceği insanların nasıl olmaları gerektiğini amaç ve ilkeler yardımıyla belirlemiş ve bunları biçimlendirmiştir (Töremen, 2010: 2).

Milli Eğitim Temel Kanunu’nda Türk Milli Eğitiminin Amaçları genel ve özel amaçlar olarak ikiye ayrılmıştır (MEB, 1973):

Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 2. Maddesinde, Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (MEB, 1973).

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 3. Maddesinde özel amaçlar için;

“Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir (MEB, 1973)” ifadesi yer alır.

2.2. Eğitim Yönetimi

Yönetim hayatımızın her safhasında iç içe olduğumuz bir kavram ve olgudur. Yönetimin çeşitli bakış açılarına göre çeşitli tanımları olmuştur. Başaran' a göre yönetim, bir örgütte önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirecek işleri yapmak için bir araya getirilen insanları örgütleyip, eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir. Yönetim, eldeki madde ve insan kaynaklarının önceden belirlenen amaç veya amaçları gerçekleştirmek üzere etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasıdır. Buna göre yönetici ortaya ürün ve hizmet ortaya koymak için zaman, madde, sermaye tüketiminde bulunan kişidir (Sünbül, 2008: 450).

Davranış değiştirme süreci olarak ifade edilen eğitimin, büyük oranda gerçekleştiği yerler olan okulların kendilerine özgü özellikleri, yönetimlerinin önemini arttırmaktadır. Okulun örgüt özellikleri olarak ifade edilen bu özellikler şöyle sıralanmaktadır (Bursalıoğlu, 2011: 33-36):

1. Okul örgütünün en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı ham maddenin toplumdan gelen ve topluma giden insan oluşudur.

2. Okulda çeşitli değerler bulunur ve bunlar çatışma halindedir.

3. Okul örgütünün ürününü değerlendirme güçlüğü vardır.

4. Okul, özel bir çevredir.

5. Okul, çevredeki formal ve informal örgütlerin yön verdiği ya da etkilediği bir örgüttür.

6. Düzenlenmiş guruplar okulun fikir bağımsızlığını sınırlamaya çalışır

7. Okul, kültür değişmesini sağlayan örgütlerin başında gelmektedir.

8. Okul, bürokratik bir kurumdur.

9. Her örgüt gibi, okulun da kendine özgü bir kişiliği olur.

Eğitim yönetimi de yönetim ilkelerinin eğitime uygulanmış halidir. Bugün Türk eğitim ve yönetiminde geline nokta reorganizasyonun (yeniden düzenlemenin) gerekliliğidir. Eğitimde niteliği artırmanın önemli adımlarından biri de nitelikli yönetimidir. Eğitim yöneticileri yeterli bir yöneticilik eğitimi almış değildirlere. Eğitim yöneticilerinden "eğitim yönetimi ve denetimi" ana bilim dalı çıkışlılarının sayısı yok denecek kadar azdır. "Meslekte esas olan öğretmenliktir" sloganı kabul edildiğinden ayrı bir meslek ve uzmanlık sahası olan "eğitim yöneticiliği" bilimsel esaslara göre işlememektedir. Bugün yönetici olan yarın o makamdan geçerli olmayan nedenlerle alınabilmektedir. Mevcut eğitim yöneticilerine verilen hizmet içi eğitim ve seminerlerin yeterli olduğunu söylemek hayli zordur (Sünbül, 2008: 450-451).

Yönetim ilke ve yöntemlerinin eğitime uygulandığı ayrı bir bilim dalı olan "eğitim yönetiminde" yönetim süreçleri gereği gibi işletilememektedir. Eğitim yönetimimizde (Sünbül, 2008: 451):

- Karar verme, planlama, örgütlenme, iletişim, etkileşim, eşgüdüm ve değerlendirme süreçlerinde demokratik katılımın yoksunluğu,

- İletişim ve eşgüdüm yetersizliği,

- Yetki devri ve paylaşımının yetersizliği,

- Yetki ve sorumluluklarda karışıklık,

- Görev tanımlamalarında açıklığın olmaması,

- Teknolojik gelişmelere ayak uyduramama,

- Bilgisayar ağının kurulamayışından bilginin paylaşılabilmesi,

- Araştırma-geliştirme çalışmalarına gereken önem ve kaynağın ayrılabilmesinden kaynaklanan bilgi üretiminin yetersizliği,

- Siyasal eğilimlerin etkisinden yönetsel görevlere yetersiz kişilerin gelmesi veya yeterli kişilerin görevden alınması,
- Eğitim yöneticiliğine meslek gözüyle bakılmadığından meslek güvencesinin olmaması,
- Yöneticiye en büyük yardımcı olan eğitim uzmanının yetiştirilmemesi gibi temel sorunlar yaşanmaktadır.

2.3. Denetim

Denetim, TDK ağ sayfasında “Bir görevin yolunda yürütülüp yürütülmediğini anlamak için yapılan araştırma, denetim, bakı, denetim, murakabe, kontrol.” olarak tanımlanmaktadır. Ancak, denetim olgusunu tek bir tanımda vermek oldukça zordur; çünkü bu alanda çalışma yapan her bilim insanı farklı tanımlamalar yapmaktadır. Öncelikle bu farklı tanımları gözden geçirmek yerinde olacaktır.

Türk Milli Eğitim Sisteminde tarihi süreç içinde teftiş yerine denetim; müfettiş yerine de denetmen terimleri kullanılmıştır. Günümüzde yasal metinlerde ve eğitim literatüründe her iki kavram da kullanılmaktadır (Aslantaş, 2007: 23). Bu çalışmada “Denetmen” ve “Eğitim Denetmeni” kelimesi tercih edilmiştir.

Denetim, örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir. Denetimin temel amacı örgüt hedeflerinin gerçekleşme derecesini saptamak, daha iyi sonuç alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir (Aydın, 2011: 11).

Eğitimde gözetme yollarından biri denetimdir. Denetim, kamu yararı adına davranışı kontrol yöntemi olarak tanımlanabilir. Denetim, düzenleyici mekanizmalardan en çok kullanılanıdır. Çünkü önleyici ve düzenleyici eylemler uyumu sağlamanın ilk koşuludur. Bu bakımdan denetmen, kendisine verilen yaptırımlara son çare olarak başvuracak bir öğretmendir. Denetim yönetim sürecinin ve böylece okul yönetiminin bir ögesidir. Önceden kararlaştırılmış eğitim ve öğretim amaçlarının gerçekleşme derecesini bulmaya yarar. Ayrıca, denetmenin davranışı grubun verimini etkilediğinden, amaçların gerçekleşme derecesini de etkilemiş olur (Bursalıoğlu, 2011:126).

Bir başka tanıma göre ise; “Denetim, bağlı bulunduğu kuruluşun amacına en verimli bir şekilde zamanında ve mevcut hukuk düzenine uygun olarak ulaşıp ulaşılmadığını, amaca yönelmede kullanılan metotların yapılan işlem ve eylemlerle uygunluğunu; bunların verimi, etkinliği ve hizmet kalitesini sağlayıp sağlayamadığını araştırmak ve kontrol etmek; ulaşılmaması öngörülen hedeflerin ve mevzuattan sapmalar varsa bunları ve meydana geliş nedenlerini ortaya çıkarmak, bu saptamaların düzeltilmesi için uygulayıcıya ve kuruluşun başındaki yöneticiye ışık tutacak şekilde mümkün hal çareleri arasından en iyi ve tutarlısını seçerek tavsiyelerde bulunmaktır. Bunlar; eğitim, haberleşme, merkezle taşra arasında köprü kurma, merkezin hizmetinin yürüyüşü ile her türlü planlama ve düzenleme çalış-

malarına katılma gibi görevlerle, hizmetlerin örgütün amacına en uygun tarzda yürütülmesine yardımcı olmaktır” (Taymaz, 2005: 2-5).

Denetim, meslekî rehberlik ve yardım sağlama yoluyla okulların başarısında ve ürünün niteliğinin artırılmasında anahtar rol oynar. Eğitimde yapılacak denetimin kontrolden çok yönlendirme ve geliştirme etkinliklerine dayalı olması, eğitim sisteminin amaçlarının gerçekleştirilmesine olan katkısını artıracak ve öğretmenlerde temel öğrenme ve öğretme becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır (Tülü, 1998, akt. Demir, 2009: 29). Bu da çağdaş eğitim denetiminin temel amacıdır.

Oğuzkan (1981) "Eğitim Terimleri Sözlüğü"nde denetim tanımını şöyle yapmaktadır: Eğitim ve öğretim çalışmalarının yürürlükteki yasa, tüzük, yönetmelik ve genelgelere göre yapılıp yapılmadığının incelenmesi, yoklanması ve soruşturulması işi (Okutan, 1996: 4).

2.4. Eğitim Sistemimizde Denetimin Tarihsel Gelişimi

Önemli ve özellikli bir hizmet olan denetiminin eğitim sistemimizde ne zaman başladığı ve denetim için görevlendirilen elemanların hangi unvanları kullandığı kesin olarak belli olmamakla birlikte, denetimin tarihsel oluşumunu cumhuriyet öncesi ve cumhuriyet dönemi ve günümüzdeki son durum olmak üzere üç kademe ele almak daha doğru yaklaşım olacaktır.

2.4.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Türk Eğitim sisteminde, düzenli ilköğretim denetim hizmetlerine Tanzimat döneminde başlandığı görülmektedir. İlk kez 1846 tarihli “Sıbyan Mekatibi Hocaları Efendilere İta Olunacak Talimat” adlı bir yönetmelikte “Mekatibi Muin” olarak ilkokullar müfettişliğinden söz edilmektedir. Bu dönemde denetim hizmetlerinin “İl Eğitim Kurulları”nın üyeleri tarafından yürütüldüğü görülür (Ay-dın, 2011:143).

Tanzimat dönemine kadar ilköğretim ve bakanlık müfettişliği yan yana görev yaparken, bu dönemden sonra, Bakanlık müfettişleri Bakanlığa, ilköğretim denetmenleri de valiliğe bağlı duruma getirilmiştir. Böylece eğitim hayatımızdaki yerini alan denetim sistemi, Tanzimat dönemlerinde, Bakanlık ve ilköğretim müfettişliği olarak ikili bir yapı meydana getirmiştir.

1881-1886 arasında illerde Maarif Müdürlükleri kurulmaya başladıktan sonra, tayin edilen maarif müdürlerinin yanlarına bir de denetmen atandı. Bu olgu, örgütte yönetim ile denetimin başlangıçta birlikte düşünüldüğünü göstermektedir (Gündüz, 2008: 14-15).

İlköğretim denetmenlerinin görev ve yetkilerinin belirlendiği ilk yönetmelik "Mekatib-i İptidaiye Denetmenlerinin Vezaiine Müfealik Talimat"tır. 1910'da yürürlüğe konulmuştur. Yönetmelikte soruşturma, denetim ve aydınlatma konularının yer aldığı görülmektedir. Mekatib-i İbtidaiye Müfettişlerinin Vezaiine Mütealik Talimatta, Denetmenin soruşturma, denetim ve aydınlatma konularına ilişkin görevleri dahil bireysel öğretmen denetimi olmayıp, ilgili eğitim kurumunu bir bütün olarak, kuru-

luşundan hizmete sunulmasına kadar; okulun yaptırılacağı yerin belirlenmesi, yapımının kontrol edilmesi, okulun demirbaş eşyaları, öğretim araç ve gereçleri, okul çalışanları ile birlikte halkın aydınlatılması ve kurumun bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesi öngörülmektedir (Aydın, 2011: 143).

1913 Yılında kabul edilen “Geçici İlköğretim Yasası” ilköğretim ile ilgili en önemli gelişmedir. Yasada Genel Eğitim Denetmenlerinin bulunmadığı yerlerde onların denetim görevleri de ilköğretim denetmenlerine verilmektedir

Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim denetmenlerinin görevlerine ilişkin yönetmelik 1914 yılında yürürlüğe konmuş olup yönetmelikte denetmenlerin görev ve yetkileri, denetimlerde göz önünde bulundurulacak esaslar yer almıştır.

Yönetmelikte “Esas görevler” bölümünde denetim, soruşturma, yol gösterme gibi görevler yer almaktadır. Öğrencilerin yetişme ve olgunluk düzeylerini, sağlık durumlarını kontrol etmek, öğretmenlerin derslerindeki başarılarını, ahlaksal durumunu denetlemek ve gerektiğinde ödüllendirmek ya da cezalandırmak gibi görevler esas görevler olarak belirtilmektedir (Aydın, 2011:144).

2.4.2. Cumhuriyet Dönemi

1926 yılında 789 Sayılı Maarif Teşkilat Kanununun yürürlüğe girmesiyle, denetmenlerin hak, yetki ve görevlerine ilişkin bir yönetmelik hazırlanmış, burada Denetmen-i Umumi yerine vekâlet denetmeni unvanı kullanılmış, muavinlik kaldırılmıştır. Bu arada merkez ve mntika denetmenleri diye ikiye ayrılan vekâlet denetmenleri 1931 yılında tekrar birleştirilmişlerdir.

Cumhuriyetin ilanından sonra, okullaşma hızına paralel olarak, denetim hizmetlerine daha fazla önem verildiği görülmektedir. Bu dönemde ilk kez 1925 yılında Konya’da “Maarif Müfettişleri Kongresi” toplanmış ve toplantıda “ Maarif Müfettişleri Umumiyelerinin Hukuk Selahiyet ve Vazifelerine Dair Talimat” hazırlanmıştır. 1933 yılında, bir kanun değişikliği ile denetim kurulunun oluşturulması ve görevleri belirlenmiştir (Öz, 2003: 3-6). 198 maddeden oluşan bu tüzüğün eğitim tarihi açısından önemi, eğitimde sistemleştirme ve yasalaştırma hareketini başlatmış olmasındandır. Fransız Eğitim sistemi örnek alınarak hazırlanmış olan bu nizamname ile denetim hizmeti, Bakanlığın resmi ve yasal görevleri arasına girmiştir (Gündüz, 2008: 15).

Cumhuriyet döneminin üçüncü yönetmeliği olan ve 1962 yılında çıkarılan “İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliği” ise İlköğretim denetmenlerinin; ilköğretim müdürlüklerini, ilköğretim kurumlarını, çocuk kütüphanelerini ve halk eğitim kurumlarının denetimi, çalışanlarının yetiştirilmesi, kurum ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve ilköğretim ile ilgili inceleme ve araştırmaların yapılması, görevlerinin esasını oluşturmaktadır (Aydın, 2011:145).

1969 yılında çıkarılan “İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliği” daha önce çıkarılan yönetmeliklerin bir benzeri olmakla birlikte getirdiği en önemli yenilik "İlköğretim Müfettişleri Kurulu"nun oluşturulmasıdır. 1969 tarihli İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliğinde denetmenlerin görevleri:

- a) Teftiş ve denetleme,
- b) Mesleki yardım ve iş başında yetiştirme,
- c) İnceleme,
- d) Soruşturma olmak üzere dört grupta toplanmaktadır

Bu yönetmelik ile Türk Millî Eğitim denetim alt sisteminde; "İlköğretim denetmeninin görevleri" yerine; "İlköğretim denetmenleri kurulunun görevleri" deyimini kullanılarak, ilköğretim denetmenlerinden oluşan kurula etkililik kazandırılmıştır. Ayrıca "İlköğretim Denetmenlerinin Kaçınacakları Konular" da yeniden düzenlenmiştir (Aydın, 2011: 146).

2.4.3. Günümüzdeki Son Durum

2011 yılında öncelikle 652 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Teşkilat yapısı değiştirilmiş ardından Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Denetmenleri Başkanlıkları Yönetmeliği yenilenmiştir. Birçok değişiklik yapılmış olmakla beraber usul ve esaslarla ilgili bir düzenleme yapılmamıştır. Bu yüzden sistem tam olarak şekillenmemiştir.

2011 yılında düzenlenen 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilatın yeniden yapılandırılması yönünde önemli değişiklikler yapılmıştır ve isim değişikliğine gidilerek Denetmen yerine Eğitim Denetmeni kavramı kullanılmıştır.

2.4. Denetimin Amacı ve Önemi

Denetimin ana amacı öğretimin geliştirilmesidir. Bunun yanı sıra denetim bir personelin işe devam edip etmeyeceğine, personelin terfi edip etmeyeceğine ve maaş artışı yapıp yapılmayacağına karar vermek için kullanılır. Ayrıca, denetim personelin başka bir okula transfer olup olmamasına, personelin takım lideri, sınıf koordinatörü, lider öğretmen, zümre başkanı olup olmayacağına da karar verirken kullanılır. Knoll' a (1987) göre denetimin amacı öğretmene öğretim performansının hangi yönlerini geliştirmesi gerektiğini öğrenmesine yardım etmektir ve özellikle onları geliştirmektir (Gökcalp, 2010: 26).

Amaçlar, belirli bir çalışmanın sonunda ulaşılması istenilen, arzulanan veya zorunlu görülen hedef veya gayelerdir, planlı çalışmalar söz konusu olduğunda genellikle hedef olarak tanımlanır. Marks ve diğerlerine göre denetimin amaçları şunlardır (Taymaz, 2002: 60, 61):

1. Kurumun amaç ve politikasına açıklık kazandırmak, geliştirme ve ulaşma yollarını bulmada ilgililere yardımcı olmak.
2. Kurumun plan ve programlarının amaçlara uygunluğunu inceleyerek politika ve uygulamaları karıştırmak, farkları ortaya koymak.

3. Kurumda yapılan çalışmaların hizmet ettiği çevre ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde getirilmesine katkıda bulunmak.

4. Kurumda üretilen mal veya hizmetin nicelik ve niteliğini belirlemek, hata ve eksiklikleri ilgililere açıklamak.

5. Kurumda hizmetlerin yürütülmesindeki kusur ve eksiklikleri ortaya koymak, düzeltme yollarını bulmak ve ilgililere önermek.

6. Kurumun etkinlik alanı ile ilgili yenilik ve gelişmeleri izlemek, sonuçlarını inceleme ve araştırmaların yapılmasını ilgililere açıklanmasını ve yararlanmalarını sağlamak.

7. Kurumda bireyler ve birimler arasındaki ilişkileri geliştirmek, iletişim ve koordinasyon aksaklıklarını gidermek.

8. Kurumda personelin güdülenmesine, moralin yükseltilmesine yardımcı olmak, yapılan çalışmalara tüm ilgililerin katılmasını sağlamak.

9. Kurumda denetimi bir eğitim vasıtası olarak kullanmak, personelin hizmet içinde yetiştirilmesine yardımcı olmak.

10. Kurumda çalışan personelin en iyi yapabileceği işleri ve kapasitesini saptamak, gelişmesi için önerilerde bulunmak.

11. Kurum çalışmalarını objektif olarak değerlendirmek, başarılı ve yetenekli olanların yükseltilmelerini önermek ve izlemek.

12. Kurum personelinin yasa dışı eylemlerde bulunması halinde ön inceleme veya soruşturma yapmak, rapor düzenleyerek ilgililere sunmak.

Eğitim, insana dair tüm uygulamaların temel boyutunu oluşturmaktadır. Eğitim sisteminin işleyişi, bir ülkedeki tüm sosyal sistemleri etkilemektedir. Bütün alanlarda yapılan başarılı veya başarısız uygulamaların temelinde eğitim sisteminin etkili ve verimli çalışması yatmaktadır. Eğitim sisteminin bu özelliğinin yanı sıra başka sistemlerle etkileşim halinde olması, eğitim sisteminin etkililik ve verimliliğinin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu da, yönetimin denetim aracılığı ile elde edeceği bilgilerle sağlanır. Bu nedenle, denetim yönetimin vazgeçilmez bir süreci konumundadır ve her örgütte yer almasını zorunlu hale getirir (Özan ve Özdemir, 2013: 2).

2.5. Denetimin İlkeleri

Örgütsel amaçların gerçekleşmesinin belli ilkelere bağlı olduğu söylenebilir. İlkeler, bir örgütte politikaların iskeletini oluşturan temel görüşlerdir. Bunlar kurumda, yönetimde düşünmeye, yorumlamaya, eleştirmeye, davranışa kılavuzluk eden, kuralları tanımlayan, yöneten ve yönetilenlerce doğru olarak kabul edilen düşüncelerdir (Gökçe, 1994: 76).

- Denetimin genel ilkeleri Güçlü ve Bozkurt'un da belirtmiş olduğu üzere aşağıda sıralanmıştır (Dündar, 2005: 4);

- Eğitim programının belli başlı kısmını teşkil eden denetim bir işbirliği hizmetidir.
- Bütün öğretmenlerin denetmen yardımına ihtiyaçları vardır ve bu haklarıdır. Bu hizmet denetmenin başlıca sorumluluğunu teşkil eder.
- Denetim okul personelinin özel ihtiyaçlarını karşılamaya uydurulmalıdır.
- Okullarda çalışmakta olan personelin denetime ihtiyacı vardır denetmenlerden istifade etmelidirler.
- Denetim, eğitim hedef ve gayelerini açıklığa kavuşturmaya yardım etmeli ve bu hedef ve gayelerinin neticelerini aydınlatmalıdır.
- Denetim, okulun bütün üyelerinin tutum ve davranışlarını düzeltmeye ve toplulukta iyi münasebetlerin geliştirilmesine yardım etmelidir.
- Denetim, öğrenciler için müşterek ders faaliyetlerinin organizasyonu ve iyi bir şekilde idaresine yardım etmelidir.
- Senelik bütçede denetim için yeteri kadar para bulunmalıdır.
- Denetim için kısa ve uzun vadeli planlamaların ikisi de gereklidir. Okul personeli ve öğrenciler çeşitli yol ve derecelerde, planlama bölümlerine ve denetim programına katılmalı veya temsil edilmelidirler.
- Denetim programı ile öğretmen yönetici personeli, Üniversiteler ve ilgili diğer okullar arasında devamlı ve yakın bir ilgi kurulmalıdır.
- Denetim eğitimsel araştırmaları, yeni buluşları yorumlama ve tatbik mevkiine koymaya yardım etmelidir.
- Denetim programının etkisi katılımcılar ve dışarıdaki danışmanlar tarafından değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak farklı yazarların denetimin ilkelerinin neler olduğu konusundaki görüşleri incelendiğinde denetimin demokratik bir anlayışa dayandığı, daha önceden belirlenmiş kalıplamış problem çözme yöntemleri yerine durumsallığa dayalı dinamik problem çözme yöntemleri kullandığı, bireysel farklılıklara ve olumlu insan ilişkilerine önem verdiği, etkileşime, işbirliğine ve bilimsel metotlara ve uygulamalara dayandığı sonucuna ulaşılmaktadır (Gökalp, 2010: 31-32).

2.6. Denetim Uygulamaları

Denetim kavramı soruşturma işlemlerini de kapsamakla birlikte kurumun amaçlarına ulaşması için personele yapılan mesleki rehberlik ve yardım olarak nitelendirilebilir. Denetimdeki gelişmeleri

aşağıdaki üç kavram önemli derecede etkilemiştir. Birincisi bilimsel yönetim yaklaşımı ikincisi demokratik insan ilişkileri yaklaşımı üçüncüsü ise günümüz denetim yaklaşımlarından olan çağdaş denetim yaklaşımıdır.

Eğitim denetimi uygulamalarına bakıldığında, başlangıçtan bu güne dek, yönetimde olduğu gibi denetim anlayışında da bazı önemli değişimlerin olduğu görülmektedir. Ancak geçmişteki denetim uygulamalarına yön veren anlayışların izleri, bugünkü uygulamalarda hala görülmektedir (Aydın, 2011: 12).

1900' den önceki yıllara ait dönemlerde denetimin, yönetsel bir nitelik taşıdığı ve öğretmenlerin denetlenmesi gereken işgörenler olarak düşünülmesi anlayışı hüküm sürmekteyken 1900'lerde uzmanlık bilgisine gereksinim duyulmuş ve denetim hizmeti uzman eğitimcilere bırakılmaya başlanmıştır.

1920'li yıllarda "Bilimsel Yönetim Yaklaşımı" geçerliken, 1930-1940 arası "Demokratik İnsan İlişkileri Yaklaşımı" ve ardından 1940 ve sonrası "Çağdaş Denetim Yaklaşımı" gelişmeye başlamıştır.

Eğitim yönetimine çağdaş değişme ve gelişmeler, okula ve öğrenciye ilişkin metaforlar, eğitim ve yönetimdeki bilimsel gelişmeler yön verir. Çağımızda bu çerçevede küreselleşme, Avrupa Birliği, bilgi toplumu, yeni kamu yönetimi anlayışı, yerinden yönetim uygulamaları, bilişim ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler eğitimi ve eğitim yönetimini etkileyen temel değişkenlerdir (Balcı, 2008: 154-155).

2.6.1. Bilimsel yönetim yaklaşımı

Yirminci Yüzyılın başlarında uygulanmaya başlanan bu yöntem, örgüt ilkelerinin okul denetimine uygulanmasından ibarettir. Öğretmenlerin ayrıntılı bir biçimde yönlendirilmeleri, öğretim araç ve gereçleriyle desteklenmeleri de denetmenlere düşmektedir (Aydın, 2011: 13).

Klasik yönetim kuramları, denetimin, teknik yanına ağırlık veren klasik denetim anlayışına yakındırlar. Verim, emretme ve kontrol öğelerinin önemliliği, işi yapandan çok yapılan işin gözetilmesi, denetimin kontrol öğesine ağırlık verici ve zorlayıcı olması bu yönetim ve denetim anlayışının genel özelliklerini oluştururlar. Birikimli sorumluluk ilkelerini koymuş olmaları, bu gruptaki kurumların, "Dinamik Yönetim" kuramı aracılığı ile yönetim ve denetime getirdikleri en önemli katkı sayılabilir (Özgözgü, 2008: 54).

Bilimsel denetimde eğitimin merkezi çocuktur. Vurgulanan öneli noktalardan biri çocuğun kendi gücü ile kendi yükünü taşımasıdır. Öğretmenlerin çocuğu pasif kılıcı davranışlardan kaçınmaları istenmektedir. Bu görüş, bugün de geçerliliğini korumaktadır. (Aydın, 2011: 14).

Bilimsel denetim, otokratik bir denetim felsefesini yansıtmaktadır. Bu anlayışta öğretmenler yönetimin ek parçaları olarak görülmekte, önceden saptanmış görevleri, yönetimin istekleri doğrultusunda yerine getirmek durumunda olan görevliler olarak algılanmaktadır (Aydın, 2011: 14).

2.6.2. Demokratik insan ilişkileri yaklaşımı

Denetim, öğretmenlerin yetenekleri ölçüsünde, mesleksel yeterlilikte en üst noktaya getirilmesi olarak anlaşılmaktadır (Aydın, 2011: 14). Kendi kendini çözümlene, özeleştir ve kendi kendini geliştirme yeterliği, mesleksel yeterliğin ölçüleri olarak düşünülmektedir. Ancak uygulamada, öğretme işlemi standartların üst düzeylerde saptandığı ve denetmenler tarafından öğretmenlere aktarıldığı görülmektedir. Bu durum, bu yaklaşımda da yukarıdan empoze gereğinin hala duyulduğunu göstermektedir (Aydın, 2011: 15).

İnsan ilişkileri akımı eğitimde denetim sürecini de etkilemiş ve denetmenin görevleri ve rolünde önemli yeniliklere yol açmıştır. Öğretmenlerin duygu ve heyecanları olduğu kabul edilmiş ve denetim süreci demokratik insan ilişkileri ışığında yeniden düzenlenmiştir. Denetimin teknik yanı sıra sosyal yanına aynı ağırlığın tanınması gereği kabul edilmiş ve denetmenin insanlık hünerleri kazanması zorunlu olmuştur. Kişilik ve davranışın anlaşılması, yenilik ve değişim, iletişim ve öğrenme gibi sorunların, böyle hünerler aracılığıyla incelenebileceği ve çözülebileceği anlaşılmıştır (Bursalıoğlu, 2003: 30).

Denetim, emredici değildir. Denetlenenlerle birlikte planlanır; ortak sorumluluğu esas alır; denetlenenleri karara katar, iyi insan ilişkilerine dayalıdır; eğitimin alt sistemleri ve çevre ile bütünlük içindedir; beklenen değil, görevden kaynaklanan ve sürekliliği olan bir eylemdir, işbirliğine dayanır, bilimseldir, doğru bilgileri esas alır; yetkiye değil etkiye dayalıdır; aynı zamanda planlanmış ve amaçlı bir eylemdir (Özgözü, 2008: 56).

Program ve yöntemlerin yukarıdan aşağıya empoze edilmesine karşı 1920' lerde doğan tepkilerin "duruma görelilik" düşünce sisteminden kaynaklandığı görülmektedir. "Belli durumlara dayalı mutlak doğru prosedürler yoktur." Yargısı bu düşünce sisteminin temelini oluşturmaktadır (Aydın, 2011: 15)

2.6.3. Çağdaş denetim yaklaşımı

Rahat bir havanın yaratılması ve yaygın bir katılımın sağlanması, denetmenlerden beklenmektedir. Daha doğru bir anlatımla, bu konularda denetmenden liderlik istenmektedir. Bu yaklaşımda bütüncül bir anlayışın olduğu söylenebilir. Örgüt yapısı içinde sadece öğretmenler değil, tüm personelin geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Aydın, 2011: 15).

Çağdaş denetim yaklaşımında katılmalı bir araştırma ve değerlendirmeye dayalı bir denetim uygulaması vurgulanmaktadır. Çağdaş yaklaşımın en çarpıcı özelliği, insan kaynaklarına verilen önemdir. İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve en etkin biçimde kullanılması, çağdaş yaklaşımın odak noktasını oluşturmaktadır (Aydın, 2011: 15).

Aydın' a göre çağdaş denetim ilkeleri:

- Denetim amaçlı bir girişimdir. Amaç verimi arttırmaktır.
- Çağdaş denetimde demokratik liderlik vardır.
- Çağdaş denetimde hareket noktası var olan yapı ve koşullardır.
- Çağdaş denetim, öğrenme ve öğretme ortamını bir bütün olarak ele alır.
- Hareket noktası, eğitim ortamının ivedilik taşıyan sorunlarıdır.
- Çağdaş eğitim denetimi işbirliğine dayanır.
- Çağdaş eğitim denetiminde sorumluluk paylaşılır.
- Çağdaş eğitim denetimi, modelleştirilmiş bir süreç değildir.
- Çağdaş eğitim denetiminde, öğretmenlere kendini kanıtlama olanağı tanınır.
- Çağdaş eğitim denetimi programında bir sıra ve süreklilik vardır.
- Çağdaş eğitim denetiminde bireysel farklılıklara inanılır.
- Çağdaş eğitim denetiminde olumlu insan ilişkileri yaklaşımı izlenir.
- Çağdaş eğitim denetiminde etkileşim önemlidir.
- Çağdaş eğitim denetiminde başarıda görüş birliğinin önemine inanılır.
- Çağdaş eğitim denetiminde sürekli bir araştırma geleneğine inanılır (Aydın, 2011: 23-27).

2.7. Türk Eğitim Sisteminde Denetimin Yasal Dayanakları

Anayasa'nın 42. maddesindeki, "...eğitim ve öğretim, Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetimi ve denetimi altında yapılır." ;

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 56. maddesindeki, "Eğitim- öğretim hizmetinin, bu Kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur." ;

3797 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 27/a maddesindeki, "Denetim Kurulu Başkanlığı, Bakan adına Bakanlık teşkilâtı ile kuruluşlarının her türlü faaliyet ve işlemleri ile ilgili olarak denetim, inceleme ve soruşturma işlerini yürütür." ;

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 110. Maddesinde yer alan, "Devlet Memurlarının sicil dosyalarına, Denetmenler tarafından verilecek raporlar konulur." ;

1702 Sayılı Kanun'un 16. Maddesinde belirtilen, "İlk ve orta tedrisat muallimlerinin terfilerinde esas kıdemle beraber, vazifelerindeki muvaffakiyetleridir." esası;

430 Sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun 1. Maddesinde yer alan, "Türkiye dahilindeki bütün müessesat-ı ilmiye ve tedrisiye, Maarif Vekaleti'ne merbuttur." ;

625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 43. maddesindeki, "Her derece ve nitelikteki Özel Öğretim Kurumları, eğitim-öğretim ve yönetim bakımından Millî Eğitim Bakanlığı'nca özel yönetmeliğine göre denetim ve denetlemeye tabi tutulur." (MEB Denetim Kurulu Bşk.,2000).

2.8. Denetim Türleri

Değişik yazarlar denetim türlerini değişik şekillerde ele almış ve incelemişlerdir. H. Taymaz (1993), eğitim sisteminde yapılan denetimi amacına göre, kurum ve ders denetimi; denetim yapacak denetmenlerin görevlendirme şekline göre, genel ve özel denetim; görev alan denetmen sayısına göre, bireysel ve grupla denetim; denetim uygulamalarında yaratılan mesafeye göre, yakından denetim ve uzaktan denetim; denetim hizmetinin devamlılığı bakımından, sürekli ve aralıklı olarak denetim; denetim birimlerine verilen görevler bakımından, iç ve dış denetim; bir kurumda çalışmalar denetlenirken denetmenin yaptığı işlemlerin niteliklerine göre, teknik ve yönetsel denetim; denetim fonksiyonunu yerine getirme durumuna göre, tam ve sondaj yöntemi ile denetim ve denetim biçim yönünden, normal ve seri denetim olarak sınıflamaktadır (Gündüz, 2008: 17).

H. Başar (1993) denetimi alan açısından, birey ve kurum denetimi; yöntem açısından, klasik, modern ve klinik denetim olarak ele almıştır.

İ. Aydın (2005) denetimi bilimsel, sanatsal, öğretimsel, klinik, gelişimsel ve farklılaştırılmış denetim olarak incelemiştir. Günümüzde denetim, geleneksel denetim akımlarından sonra demokratik denetim modern denetim, çağdaş denetim, etkili denetim gibi adlarla anılmaktadır. Yazarlarına göre, kimi zaman farklı tanımlarla da ifade edilen bu kavramlar, kimi zaman da biri diğerinin yerine kullanılmaktadır (Gündüz, 2008: 17).

Madde 13- Kurumlarda;

a) Kurum denetimi

- 1) Yönetici denetimi
- 2) Öğretmen denetimi
- 3) Diğer personel denetimi

b) Seminer ve kurs denetimi yapılır.

2.9. Kurum Denetimi

Denetim, devlet örgütünün her kurumunda yasal bir zorunluluk olduğu gibi eğitim sisteminde de bir alt sistem olan bu süreç, değerlendirme amacı ile işletilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı' nın en önemli görevlerinden biri olan denetim, 1739 sayılı yasanın 56. maddesinde "Eğitim ve öğretim hizmetlerinin bu kanun hükümlerine göre yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur" biçiminde belirtilmektedir. Eğitim-öğretim hizmetlerinin denetimden yoksun bırakılması, eğitimin amaçlarının gerçekleşmemesine neden olabilir. Uzun süre denetlenmeyen eğitim kurumları zaman zaman amaçlardan uzaklaşarak, sistemin toplum içindeki işlevini yitirme noktasına gelebilir (Okutan, 1996: 15).

Kurum denetimi, okulun eğitim ve yönetim süreçleri ile ilgili kayıt ve işlemlerin incelenerek, kurumun genel işleyişi hakkında bir yargıya varmak üzere yapılan denetimdir (Taymaz, 1993: 135).

Burada, eğitim ve yönetim işlerinin amaca ne kadar yaklaştığı ya da amaçtan ne kadar uzaklaştığı belirlenmeye çalışılır.

Kurum Denetimi'nin (MEB, Tebliğler Dergisi, 2001)'ne göre tanımına bakacak olursak;

Madde 14- Kurum denetimi, kurumların sistemindeki yeniliklerin ilgili kurumlara iletilmesi, kurumun çalışmalarını güçleştiren veya zayıflatan nedenlerin belirlenmesi, gerekli önlemlerin yerinde ve zamanında alınması, kurumun amaçlarını gerçekleştirmede insan ve madde kaynakları ile bunlardan yararlanılma durumunun gözlenerek yerinde ve etkili bir biçimde kullanılmasının sağlanması, eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin geliştirilmesi, öğretme- öğrenme ve yönetim sürecinin etkili duruma getirilmesi için objektif verilere, yasa, tüzük, yönetmelik, genelge emir ve kararlara dayalı olarak gözlenmesi, kontrol edilmesi ve ölçütlere göre değerlendirilerek geliştirilmesidir.

Kurumun özelliğine göre kurum denetim raporu yazılır.

Kurumlarda Rehberlik ve Denetimin Usul ve Esasları

Madde 15- Kurumların denetiminde aşağıdaki usul ve esaslar göz önünde bulundurulur.

- a) Kurumun denetimi bir denetim grubu ya da bir alt grup tarafından yapılır.
- b) Yıllık ve aylık çalışma programlarına ve yapılan araştırmalara dayalı olarak yürütülür.
- c) Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin tümünü kapsar.
- d) Eğitim-öğretim ve yönetimle ilgili sorunların çözümünde meslekî yardım, iş başında yetiştirme hizmetleri verilir.

e) Çalışma programlarına uygun olarak kurumlara gidildiğinde; grup başkanı veya grup sorumlusunun başkanlığında rehberlik ve denetim çalışmaları öncesi grup üyeleri ile toplantı yapılır. Bu toplantıda tutum, davranış, değerlendirme ve olası gelişmeler hakkında durum belirlenir.

f) Grubun rehberlik ve denetim çalışmalarını rahat yürütebilmeleri için kurumun uygun bir odası kurum yöneticisi tarafından bu çalışmalar için ayrılır ve düzenlenir.

g) Grup başkanı veya sorumlusu, grup üyelerinin yetişme alanları veya katıldıkları hizmet içi etkinlikleri de dikkate alarak, kurum çalışmalarının rehberlik ve denetiminde dengeli bir görev dağılımı yapar.

h) Kurumların denetim defteri ve geçmiş yıllara ilişkin kurum denetim raporu ince lenerek önceki rehberlik ve denetim çalışmalarında görülen başarı durumlarının devam edip etmediği ve belirlenen eksikliklerin tamamlanması için ne gibi çalışmalar yapıldığı kontrol edilir.

ı) Kurum denetimi ile birlikte yöneticiler, öğretmenler ve diğer personelin denetiminin yapılması esastır. Ancak zorunlu hallerde yönetici ve öğretmenlerin denetimi, kurum denetimi dışında da yapılabilir.

i) Yönetici denetimi, en az iki Denetmen veya bir Denetmen ile yetkili kılınan bir Denetmen yardımcısı tarafından yapılır.

j) Kurum rehberlik ve denetimi sonunda kuruma ilişkin iki adet denetim veya rehberlik tebliği hazırlanarak biri denetim defterine yapıştırılır, diğeri ise başkanlığa sunulur.

k) Kurum denetimi sonunda; eğitim ve öğretim aksatılmadan denetimle ilgili değerlendirme toplantısı yapılır.

l) Öğretmen sayısı üç ve üçten az olan kurumların denetimi en az iki Denetmen tarafından veya bir Denetmen ve yetkili kılınan Denetmen yardımcısı tarafından yapılır.

m) Aday öğretmenlerinin denetimi en az bir Denetmen veya yetkili kılınan iki Denetmen yardımcısı tarafından yapılır.

n) Denetim sırasında üstün başarı veya yetersizliği görülen yönetici ve öğretmenlerin denetimi, en az iki Denetmen tarafından veya bir Denetmen ve yetkili kılınan bir Denetmen yardımcısı tarafından yapılır.

o) Grup Başkanınca; aylık çalışma programında plânlanan rehberlik yapılacak kurumların rehberlik tarihleri en az bir hafta önceden ilgili kurumlara bildirilir.

ö) Kurumların, yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin her yıl rehberlik veya denetim amacıyla en az bir defa görülmesi esastır. Hiçbir kurum, yönetici, öğretmen ve diğer

personel iki takvim yılı üst üste denetimsiz bırakılamaz. Ancak açık ilköğretim kurumlarında görevli olanlar ile Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı örgütü ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilenlere bu fıkra hükmü uygulanmaz.

p) Rehberlik çalışmalarının; aday öğretmenler ile bir önceki yılda yapılan denetime göre, yetersiz veya orta düzeyde değerlendirilen öğretmenlerden başlanarak yapılması esastır.

r) Rehberlik çalışmalarına başlamadan önce kurum yöneticisinden kurum ve çalışanlarının hangi konularda rehberliğe gereksinim duyduğu konusunda bilgi alınır ve çalışmalarda göz önünde bulundurulur.

Kurumların Rehberlik ve Denetiminde Dikkat Edilecek Hususlar

Madde 16- Kurumların; rehberlik ve denetimi yapılırken;

- a) Genel ve özel amaçları,
- b) Yönetim süreçleri ve yöneticilerin etkinlikleri,
- c) Kurumların yapılarındaki sosyal, yönetsel, kültürel, ekonomik, teknolojik ve eğitim politikalarının geliştirilmeleri,
- d) Gelişmeyi engelleyen unsurları,
- e) Sorunlara yaklaşımda yararlı yöntemleri,
- f) Özel yönetmelik ve yönergelerindeki hükümleri,
- g) Eğitim-öğretim ve yönetimdeki değişme ve gelişme sonucu uygulanacak yöntem ve teknikleri,
- h) Personelin mesleki performansını geliştirmeleri,
- i) Öğrencilerin sayı ve nitelik düzeyleri,
- j) Fizikî durumları,
- k) İnsan ve madde kaynaklarının etkili ve verimli kullanmaları,
- l) Kurum çalışanlarının kararlara katılma görev yetki ve sorumlulukları,
- l) Çevre ve toplum gereksinimlerini karşılamaları, göz önünde bulundurulur.

Kurum Denetiminde İncelenecek Durumlar

Madde 17- Kurumların, kurum denetimi yapılırken kurumun aşağıdaki durumları incelenerek;

a) Fizikî durum

- 1) Yönetim odaları, derslikler, lâboratuvarlar, atölye, (işlik) okul kooperatifi, kantin, kitaplık, konferans salonu, beden eğitimi salonu veya çok amaçlı salon, eğitici kol çalışma odaları, oyun sahala-

rı ve spor tesisleri, okul bahçesi ve ayrılan oyun alanı, lavabo-tuvalet, aydınlatma, ısıtma ve su tesisleri ile yatılı ve pansiyonlu okullarda bunlarla birlikte yatakhane, revir, yemekhane, mutfak, bulaşık yıkama yeri, banyo-duş ve lavabolar, çamaşırhane, depo, ambarlar, etüt salonları ve garaj gibi yerlerin gereksinimi karşılar nitelik ve nicelikte olması,

2) Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerinin alınması,

3) Kurumun fizikî yapısında yapılacak değişiklikler için gerekli izin alınması,

4) Genel temizliğe, mevcut eşya, ders araç ve gereçlerinin bakımına ve düzenine gereken ilginin gösterilmesi,

5) Okul, sınıf ve bölümlerinin adlarının levhalara yazılıp uygun yerlere asılması,

6) Okul çevre duvarı, bahçesinin ağaçlandırılması, uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesi,

7) Türk Bayrağı ile ilgili yasal gerekleri uygulama, Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama, derslik ve koridorların mevzuatına ve hizmetin niteliğine göre düzenlenmesi,

8) Varsa motorlu araçların bakım, kullanma ve onarım durumları, gibi fizikî koşulların eğitim ve öğretimi geliştirecek düzeyde olması, değerlendirilir.

b) Eğitim ve öğretim durumu

1) Sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler,

2) Törenler, anma ve kutlama etkinlikleri,

3) Rehberlik ve eğitici kol çalışmaları,

4) Yıllık, ünite, günlük ve ders plânları ile ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması ve uygulanması,

5) Seçmeli derslerin belirlenmesinde okul ve çevre koşulların dikkate alınması,

6) Ders araç ve gereçlerinin sağlanması, bakımı ve korunması yatılı ve pansiyonlu okullarda etüt saatlerinin program ve mevzuat doğrultusunda plânlanması,

7) Okul ve sınıf kitaplıklarının oluşturulması,

8) Özel eğitim gerektiren çocukların eğitiminde alınması gereken önlemleri ve özel eğitim uygulamalarına yer verilmesi,

9) Öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları,

10) Okul çevre ilişkileri, okul aile birliği, okul, sınıf ve veli toplantısının yapılması, değerlendirilir.

c) Büro işleri

- 1) Kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması,
- 2) Yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, resmî yazışma kurallarının uygulanması,
- 3) Duyurular dosyası tutulması değerlendirilir.
- d) Öğrenci işleri
 - 1) Öğrenci kayıtları, künye defterleri, okullar arası öğrenci yer değiştirmeleri ve yabancı öğrencilerin kayıtlarının mevzuatına uygunluğu,
 - 2) Öğrenci devam devamsızlık işleri, öğrenci gelişim dosyalarının işlenmesi,
 - 3) Sınıf geçme defteri, yılsonu ve ağırlıklı yılsonu notları ile yılsonu başarı ortalaması ve ağırlıklı yılsonu başarı ortalamalarının işlenmesi,
 - 4) Diploma, karne, kurs belgesi, takdirname, teşekkür, yoklama fişleri, sicil, rapor, kayıt silme, dosya isteme-gönderme ile ilgili işlerin gereğince yürütülmesi,
 - 5) Dönem ve sınav çizelgelerinin temiz ve doğru bir biçimde düzenlenmesi,
 - 6) Sınıfını geçen ve sınıf tekrarına karar verilen öğrencilerle ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi,
 - 7) Zümre ve şube öğretmenler kurulu tutanaklarının kuralına uygunluğu, sınıf geçme durumlarının öğrencilere duyurulması,
 - 8) Müzik ve Beden Eğitimi derslerinden sorumlu olmayan öğrencilere ilişkin işlemler ve öğrenci istatistiklerinin izlenmesi,
 - 9) Rehberlik hizmetlerinin yürütülme durumu ve rehberlik hizmetleri verilen öğrenci sayısı, değerlendirilir.
- e) Personel işleri
 - 1) Öğretmen, memur ve diğer personel için kuralına uygun devam- devamsızlık ve sicil defterlerinin, kişisel dosyalarının tutulması,
 - 2) Öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer personelin işe başlayış ve ayrılışlarının ilgili makamlara bildirilmesi,
 - 3) Ders dağıtım çizelgelerinin Kasım ayı başında, öğretim yılı içerisinde yönetici ve öğretmenlerin ders saatlerinde yapılan değişikliklerin il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne zamanında bildirilmesi,
 - 4) Aday memurların yetiştirilmelerinin ilgili mevzuata uygunluğu,
 - 5) Yöneticiler, öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü ve görevlerin değişmesi durumunda devir teslim işlerinin yapılması,

6) Mutfak, yemekhane, çamaşırhane, kantin ve benzeri yerlerde çalışan personelin kurum özelliğine göre belirlenen aralıklarla kontrollerinin yaptırılması,

7) Yönetici tarafından personelin çalışmalarını izleme defterinin tutulması,

8) Öğretmen, yönetici, memur ve hizmetlilerinin özlük ve atama işlerinin zamanında kuralına uygun olarak yürütülmesi,

9) Görevlilerin haftalık ders saatlerine ve branşlarına uygun biçimde çalıştırılması,

10) Yabancı uyruklu öğretmen (varsa) görevlendirilmeleriyle ilgili çalışma izinlerinin olup olmadığının izlenmesi,

11) Rehber öğretmenlerin mevzuatına uygun çalıştırılması,

12) Ders saati karşılığı çalıştırılan öğretmenlerin ders saatlerinin Bakanlar Kurulu Kararına uygunluğu,

13) Personel nöbet çizelgesinin ve nöbet defterinin hazırlanması, 14) Kuruma gelen Tebliğler Dergileri, genelge ve yazıların zamanında duyurulması, değerlendirilir.

f) Hesap, ayniyat ve döner sermaye işleri

1) Kurumlarda; bütçe önerilerinin yapılmış olması, ödenek defterlerinin tutulması,

2) İhale yolu ile yapılan satın almaların mevzuata uygunluğu,

3) Teslim alma, sayım komisyonlarının çalışmalarının kuralınca yürütülmesi,

4) Millî Eğitim Vakfı katkı payları ile ilgili işlemlerin kurallara uygun yürütülmesi,

2) Ücretli okutulan dersleri gösteren aylık çizelgelerin kuralına uygun hazırlanması,

3) Aylık ve ücret bordroları ile özel gider indirimi mevzuatı doğrultusunda düzenlenmesi,

4) Ana sınıflı ücretlerinin kuralına uygun toplanması ve harcanması,

5) Yatılı ve pansiyonlu okullarda ödenek defteri, ambar kontrol defteri, temrinlik malzeme sarf ve takım dağıtım defterleri pansiyon taksit defteri, yatılı öğrenci yoklama defteri, parasız yatılı öğrenci eşya, kitap ve parasız yatılı öğrencilere verilen aylık harçlık defterlerinin usulüne uygun düzenli bir biçimde tutulması,

6) Kooperatif veya kantin hizmetlerinin yürütülmesi,

7) Revir, hasta kayıt ve ilaç defterlerinin zamanında işlenmesi,

8) Özel eğitim okul ve kurumları, özel yönetmeliğinde belirtilen belge, defter ve dosyaların kuralına uygun olarak tutulması,

9) Öğrenci taşıma ve beslenme hizmetlerinin mevzuatına uygun yapılması, değerlendirilir.

g) Demirbaş

1) A, B, C, demirbaş eşya defterlerinin tutulması,

2) Demirbaş eşya üzerine demirbaş numaralarının yazılması ve bulunduğu bölüme listenin asılması,

3) Demirbaş eşyanın kayıttan düşmesi ve Millî Emlâk Dairesi'ne gönderilmesi,

4) Kullanılmaya ve yoğaltılmaya özgü araç ve gereçlerin, ilgili defterlere kaydedilmesi ve depo giriş çıkış işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yapılması,

5) Demirbaş eşya sayım ve dökümünün zamanında yapılarak, görevliler arasında devir teslim işleminin yapılması,

6) Döner sermaye işlerinin mevzuatına göre yürütülmesi, değerlendirilir. Bu değerlendirmelerin sonucunda kurum denetim raporu düzenlenir.

Yönetici Denetimi

Madde 19- Kurumlarda görevli yöneticilerin gözlenen çalışmalarının değerlendirilmesidir. Yöneticilerin denetiminde kurumların özelliğine göre "Yönetici Denetim Formu" kullanılır. Yönetici denetim formu olmayan kurum yöneticilerinin durumu, kurum denetim raporu ile birlikte değerlendirilir.

Eğitim Öğretimde Rehberlik ve Denetimin Usul ve Esasları

Madde 21- Rehberlik ve denetim yapılırken aşağıdaki usul ve esaslar göz önünde bulundurulur.

a) Öğrencilerin, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda yetiştirilmeleri değerlendirilir.

b) Ana sınıfı öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve özel eğitim sınıfı öğretmenlerinin çalışmaları sınıfın genel durumuna bakılarak bütün derslerde öğrencilere kazandırdığı bilgi, beceri ve davranışlara göre değerlendirilir.

c) Branş öğretmenlerinin rehberlik ve denetiminde, okuttukları derslerde öğrencilerine kazandırdığı bilgi, beceri ve davranışları değerlendirilir. Birden fazla ders okutan branş öğretmenlerinin ana branşları esas alınmak üzere okuttukları en az iki dersin rehberlik ve denetimleri yapılarak değerlendirilir.

d) Rehber öğretmenlerinin rehberlik ve denetimleri "Rehber Öğretmen Denetim Formu"ndaki davranışlar değerlendirilerek yapılır. Rehberlik Araştırma Merkezlerinde görev yapan rehber öğretmenlerin çalışmaları ise kurum denetimi ile birlikte değerlendirilir.

e) Rehberlik ve denetim, grupça yapılan plânlamaya uygun olarak yürütülür.

f) Rehberlik ve denetimten önce ve sonra öğretmenle görüşülür. Öğretmenin rehberlik ve denetiminde gerekli görülürse yöneticiden bilgi alınır.

g) Denetmen veya yetkili kılınmış Denetmen yardımcısı sınıfa öğretmenle birlikte girer ve birlikte çıkar.

h) Denetmen veya yetkili kılınmış Denetmen yardımcısı denetim sırasında sınıfın bir üyesi gibi davranır.

İ) Rehberlik ve denetimte çevre koşulları ve olanakları dikkate alınır.

i) Denetim sonunda yapılan değerlendirmeler kesin olarak belirlenir.

j) Rehberlik ve denetim sonunda zümre ve şube öğretmenleri ile ayrı ayrı görüşülür gerekirse birlikte toplantılar düzenlenir.

k) Gözlenen davranışlarla ilgili olarak gerektiğinde öğretmen ve öğrencilere soru sorulabilir, açıklama yapılabilir, bilgi ve belge istenebilir.

l) Öğretmenler ile aday öğretmenlerin denetimi en az iki ders saati içinde yapılır. (MEB, Tebliğler Dergisi, 2001).

2.10. İlgili Araştırmalar

2.10.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Okutan (1996) "İlkokullarda Kurum Denetiminin Değerlendirilmesi" konulu doktora çalışmasında şu sonuçlara ulaşmıştır: "Kurum denetiminde "işlevsellik ve içerikle" ilgili denetimin pek üzerinde durulmadığı anlaşılmıştır. İlköğretim denetmenleri ile okul müdürlerinin "kurum denetimine ilişkin değerlendirmeleri arasında her boyutta anlamlı fark vardır. İlköğretim denetmenlerinin "kurum denetimini değerlendirmelerinde öğretim ve kıdem bakımından fark vardır. Ancak bu fark her zaman üst öğrenim görmüş olanlar ve daha fazla kıdemliler lehinde ortaya çıkma-maktadır. Okul müdürlerinin de "Kurum denetimine ilişkin görüşlerinde "öğretim ve kıdemleri" bakımından farklılık vardır. Ancak bu farklılık da her zaman üst öğrenim görmüş olanlar ve daha fazla kıdeme sahip olanlar lehinde ortaya çıkmamaktadır.

Taşar (2000) "İlköğretim Denetmenlerinin Rehberlik Görevlerine İlişkin Sorunları" konulu yüksek lisans çalışmasında; ilköğretim denetmenlerinin elverişsiz koşullarda çalıştıklarını, yetki ve sorumlulukları arasında eşitsizlik bulunduğunu ve iş yüklerinin çok fazla olduğunu tespit etmiştir.

Olgun (2005), "İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcılarının İlköğretim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri" konulu araştırmasında şu sonuçlara ulaşmıştır.

1-İlköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları; fiziksel denetim ve yönetim işlerine dayalı denetimin yeterli düzeyde yapıldığını, eğitim-öğretim sürecine ilişkin denetimin ise orta düzeyde yapılabildiğini düşünmektedirler.

2-Eğitim-öğretim sürecinin yönetim ve fiziki denetime oranla biraz daha az denetlenebilmesi, eğitim-öğretim sürecinin karmaşık yapı içermesine ve denetlenecek etkinliklerin somut bir şekilde anında gözlenememesine bağlanabilir.

3-İlköğretim Okulu yöneticilerinin görev değişkeni kendilerine yapılan denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani yöneticilerin müdür ya da müdür yardımcısı olması; onların ilköğretim okullarında denetmenler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

4-Öğrenim durumu değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının ön lisans ya da lisans düzeyinde eğitim almış olmaları; onların ilköğretim okullarında denetmenler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

5-Branş değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının sınıf öğretmenliği ya da diğer branşlarda olması; onların ilköğretim okullarında denetmenler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

6-Kıdem değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının az ya da çok mesleki deneyime sahip olmaları; onların ilköğretim okullarında denetmenler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

Dağlı (2006) "İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim ve Yaşam İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar Ve Bu Sorunların Çözümüne İlişkin Öneriler" adlı çalışmasında İlköğretim denetmenlerinin algılarına göre kendilerini en çok zorlayan üç önemli sorun:

1. Sosyo-ekonomik yetersizlikler (%24.68),
2. İlköğretim denetmenlerinin İl Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı olması (%23.37),
3. İlköğretim denetmenlerine soruşturma görevinin verilmesi ve bunun yoğunluğu (%12.98), izlemektedir.

Gök (2009) "İlköğretim Okullarının Kurum Denetiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Denetmen Ve Okul Müdürü Görüşleri (Muğla İli Örneği)" konulu yüksek lisans çalışması sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: (1)Okul müdürleri ve ilköğretim denetmenleri denetim öncesinde kurum dene-

timine ayrılan süresinin az olmasına ilişkin sorun yaşamaktadır. Ancak kurum denetimi sırasında ilköğretim denetmenleri, müdürlere göre zaman baskısını daha çok hissetmektedirler. (2) Bir önceki denetimler denetmenler tarafından izlenmemektedir. Bu durum kurum denetiminin sürekliliğinin sağlanamamasına neden olmakta ve denetimi sadece durum tespitinden ibaret kılmaktadır. (3) Denetim öncesi denetmenlerin görev bölümü yaparak her birinin ayrı alanları denetlemediği sonucuna ulaşılmıştır. Denetmen sayısının yetersiz olmasına bağlı olarak bu sorunu ilköğretim denetmenlerinin okul müdürlerine oranla daha fazla yaşadığı saptanmıştır. (4) Denetim sırasında denetmenlerin okul müdürlerin makam masasına oturması sorununa ilişkin değerlendirmede okul müdürleri ve denetmenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (5) İlköğretim denetmenleri ve müdürleri yöneticilerin denetmeden mesleki rehberlik istememesi sorununa ilişkin değerlendirmede anlamlı farklılık göstermektedir. Okul müdürleri denetmenlere oranla bu sorunu daha fazla yaşamaktadır. (6) İlköğretim denetmenleri ve okul müdürleri, yöneticinin denetim sırasındaki olumsuz tutum ve davranışları sorununa ilişkin değerlendirmelerde anlamlı bir farklılık göstermektedir. İlköğretim denetmenlerinin bu sorunu müdürlere göre daha fazla yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. (7) İlköğretim denetmenleri ve okul müdürlerin yöneticinin mesleki yeterliliğinin eksikliği sorununa ilişkin değerlendirmeleri de anlamlı bir farklılık göstermektedir İlköğretim denetmenleri bu sorunu müdürlere oranla daha fazla hissetmektedir. (8) İlköğretim denetmenleri ve müdürlerin “Okul yöneticisinin de kurumdaki etkinlikleri izleme ve değerlendirme görevinin olması” sorununa ilişkin değerlendirmeleri anlamlı bir farklılık göstermektedir İlköğretim denetmenleri bu sorunu müdürlere oranla daha fazla yaşamaktadırlar. (9) İlköğretim denetmenleri ve müdürlerin “Denetim sonrasında önerilen düzeltici ve geliştirici önlemlerin daha sonra izlenmemesi” sorununa ilişkin değerlendirmeleri anlamlı bir farklılık göstermektedir İlköğretim denetmenleri bu sorunu müdürlere göre daha fazla hissetmektedirler. (10) İlköğretim denetmenleri ve müdürlerin “Denetim tebliğ defterine yazılmış olanların yöneticiler tarafından yerine getirilmemesi” sorununa ilişkin değerlendirmeleri anlamlı bir farklılık göstermektedir. İlköğretim denetmenlerinin bu sorunu okul müdürlerine göre daha fazla yaşadığı saptanmıştır. (11) İlköğretim denetmenleri ve müdürlerin “Kuramlarda denetmen sayısının iş hacmine göre az olması” sorununa ilişkin değerlendirmeleri anlamlı bir farklılık göstermektedir İlköğretim Denetmenleri bu sorunu müdürlere göre daha fazla hissettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gündüz (2010) "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin İlköğretim Denetmenlerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi" adlı çalışmasında ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin, ilköğretim denetmenlerinin rehberlik, denetim ve olumlu duygular geliştirmelerine ilişkin tutumları arasında, unvan, cinsiyet, mesleki kıdem ve eğitim durumuna göre anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Araştırma sonuçlarına dayanarak aşağıdaki öneriler getirilebilir.

1-Denetmenler, denetim çalışmalarında, rehberliğe ağırlık vermeli ve rehberliği de amaç ve ilkelerine uygun yapmalıdırlar.

2-Denetmenler, denetim ve rehberlik çalışmalarında, personelde olumlu duygular geliştirecek tutum ve davranış sergilemelidirler.

3-Denetmenler, denetim uygulamalarında çağdaş verilere uygun hareket etmeyi ilke haline getirmelidirler.

Şener (2011) "Eğitim ve Bakanlık Denetmenlerinin Denetim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans çalışmasının neticesinde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, denetimin durum saptama, değerlendirme ve geliştirme boyutlarında yer alan maddelere göre algı düzeylerinin düşük, buna karşın beklenti düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Çağdaş denetim uygulamalarının en önemli unsurları olan iletişim, işbirliği ve paylaşım odaklı maddelerin düşük seviyede algılanması fakat bu maddelere yönelik beklentilerin yüksek seviyede olması dikkat çekmiştir.

Özdemir ve Ozan (2013) "İlköğretim Denetmenlerinin Unvanlarında Yapılan Değişikliğin İş Doyumu Ve Motivasyonlarına Etkisi" adlı çalışmada il eğitim denetmen ve yardımcılarının, eğitim denetmeni unvanlarının il eğitim denetmeni şeklinde değişmesinden rahatsız oldukları görülmektedir. 652 sayılı KHK ile eğitim denetmenlerinin yetki alanı artmış ve statüleri denetmen olarak değiştirilmiştir. Ancak yaşanan bu statü değişikliğinin mali konulara yansımadağı görülmüştür. Ünal ve Kantar (2011)'in il eğitim denetmen yardımcılarının sorunlarını belirlemeye çalıştıkları araştırmada, il eğitim denetmen yardımcılarının yaptıkları işin statüsünün karşılığını gelir olarak alamadıkları şeklinde ki yorumu bu bağlamda değerlendirilebilir. Bu durum, eşit işe eşit ücret kapsamında ki mali kayıplardan kaynaklanmaktadır. Bu durum bakanlık denetmenleri için geçerli olmaması da bir ayırım olarak görülmektedir. Yaşanan statü değişikliğine karşın mail konularda iyileşmenin olmayışı il eğitim denetmen ve yardımcılarının iş doyumlarını olumsuz etkilemektedir. Benzer şekilde Tok (2007) il eğitim denetmen ve yardımcılarının mali konulardan kaynaklanan iş doyumların yeterli olmadığını belirtmiştir. Eğitim denetmeni iken, 652 sayılı KHK ile denetmen statüsüne alınan eğitim işgörenlerinin mali kayıplarının giderilmesi iş doyumunu ve motivasyonlarını artıracaktır.

Söylemez ve Fidan (2013), "Çağdaş Eğitim Denetimi Anlayışına Göre Okul Yöneticisi ve Denetmen Yetiştirilmesine Yönelik Bir Model Önerisi" adlı araştırma bulgularında denetimeler, rehberlik değil, kontrol, resmi dokümanları inceleme ağırlıklıdır, katılımcılar yönetici ve denetmenlerin seçimi ve yetiştirilmesine yönelik farklı yollar kullanılmasını tercih etmektedirler. Ayrıca şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1) Katılımcıların mevcut denetim sistemini yeterli bulmadıkları, eğitim kurumlarında insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik çalışmaların sınırlı olduğu, kurum içi çalışanların birbirini etkileşimli bir grup olarak görmede eksiklikler olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

2) Denetimlerde öğretmen dışındaki diğer çalışanların fikirlerine sıklıkla başvurulmadığı, denetimlerde çalışanlara başarıları arttıracak öneriler verildiği, ancak çalışanların güçlü yönlerini vurgulamada eksiklikler yaşandığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

3) Denetimlerin öğretmenlerin mesleki gelişime yardımcı olmada, öğretmeni motive etmede yetersiz kaldığı, yöneticilerin toplantı yapmadan önce çalışanların fikirlerini almada eksiklikler olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

4) Yapılan denetimlerde "Öğrenci başarıları, evrak işleri, prosedürler, eğitim programına uygun hareket edilip edilmediği konularında" yoğunlaşıldığı, katılımcılara eğitimin amacı sorulduğunda rehberlik hizmeti faktörünün sık yer almadığı, rehberlik hizmetinde eksiklik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5) Öğretmen ve yöneticilerin denetimin rehberlik yönünün baskın olmasını tercih ettikleri, katılımcıların yöneticilik ve denetmenlik sınavını iyi bir denetmen ve yöneticinin taşıması gereken özellikleri ölçmede yeterli bulmadıkları, denetmen ve yöneticilerin denetim alanında en az lisansüstü eğitim almaları gerektiği, denetim görevini yapan eğitim çalışanlarının yeterli teknik bilgi ve beceriye sahip olmalarında eksiklikler bulunduğu sonuçlarına ulaşıldı.

6) Katılımcıların kendilerini soruşturma yetkisine sahip kişilerden etkili rehberlik hizmeti alamadıkları, denetmenlerin yöneticilere oranla, denetim alanında daha fazla hizmet öncesi ve hizmet içi kurs aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

7) Yönetici seçimlerinde "Hizmet öncesi eğitim yönetimi ve denetimi üzerine kurs sertifikası alma+ lisansüstü eğitim yapma+sınava girme+sınav sonrası mentorun (kılavuz-rol model) yanında stajyerlik yapma+göreve başlama" yolunun alternatif bir çözüm olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

8) Denetmen seçimlerinde "Öğretmenlik deneyimi olma+eğitim denetimi üzerine hizmet öncesi kurslara katılmış olma+alanda doktora yapma+sınava girme+sınav sonrası yeterliği geçenlerden isteğe bağlı mentor (kılavuz-rol model) yani sadece rehberlik edecek olanlar ve soruşturma yetkisine sahip olanlar olarak ikiye ayrılma" yolunun alternatif bir çözüm olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

9) Denetim sorunlarının ağırlıklı olarak, denetim sıklığının az olduğu, evrak inceleme ve kontrol ağırlıklı olduğu, denetleme kriterlerinin okul ve öğretmen şartlarına göre değiştirilmemesi, denetmenlerin denetimlerde kendisiyle farklı branştan olmayan öğretmenleri denetlemede yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadığı, ücretli öğretmen çalıştırılması, çevresel şartları gelişmemiş bir okulda uzun süre çalışan öğretmenlerin tükenmişlik hissetmeleri gibi sorunlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.10.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Patricia Mc Carth (1993)' in araştırması, denetmen rollerine ilişkin olup, araştırma sonucunda denetmen rolleri olarak şunları ortaya çıkarmıştır:

- Mesleki Yardım ve Rehberlik (%44),
- Öğretmenlik (%20),
- Değerlendiricilik (%17),
- Yöneticilik (%12),
- Psikolojik danışmanlık (%5).

Bu oranlar, denetmenlerin gösterdikleri rollerin yüzdelerini ifade etmektedirler.

Kurpirus (1991)'un yaptığı araştırmada da denetmen nitelikleri ile ilgili sorunlar ortaya çıktı (Stovholt 1993). Buna göre, a) denetmenlerin dörtte biri alanında uzman değildi, b) denetmenler, öğretmenlerin durumlarını ricaya dayalı bir feedback ile düzenli bir şekilde gözden geçirmemektedirler.

Borders' in (1994), “İyi Denetçi” adlı çalışmasında; iyi bir denetçide iyi bir öğretmende olan özelliklerin bulunması gerektiğini belirtmektedir. Empatik yaklaşım, gerçeklik, açıklık ve esneklik. “Onlar rehberlikten zevk alırlar, öğretmenlerin yetiştirilmesine kendilerini adanmışlardır. Profesyonel karakterleri bakımından (Rolleri ve becerileri), iyi denetçi, danışmanlıkta ve denetimde bilgili ve beceriklidir” demektedir.

Verdis, Kriermadis ve Pashiardis (2003), “Okul Etkinliğini Araştırmada (SER-School Effectiveness Research) Tarihsel, Karşılaştırmalı ve İstatiksel Perspektifler: Yunanistan’da Eğitim Değerlendirmesini Yeniden Düşünmek” isimli çalışmada, okul etkinliği araştırmasının tarihi ve bugünkü durumunu göstererek Yunanistan’da eğitim değerlendirmesi için yeni bir bakış açısı sunmaktadırlar. Bu bağlamda dünyanın birçok yerindeki gelişmeleri inceleyip Fransa, İngiltere ve Yunanistan SER politikasının etkilerine odaklanmışlar, SER’ in geleceği ile ilgili düşünceleri ve bunun eğitim değerlendirmesine katkılarını ifade etmişlerdir.

Korilaki (2006), “Yunanistan İçin Eğitim Gözleminin Entellektüel Kullanımı” isimli çalışmasında, Yunanistan’daki durumu incelemiş eğitim sistemindeki yetersizlikleri, okullar, sınıflar arasındaki eşitsizlikleri tespit ederek farklılıkları azaltmak için ilk ve orta dereceli devlet okullarında yeni bir gözlem sisteminin geliştirilmesi yönünde tavsiyeler sunmuştur.

Minnear-Peplinski'nin (2009) “Öğretmen ve Müdürlerin Öğretmen Denetimine İlişkin Algıları” adlı tezinde, ülke çapında okullarda kullanılan ve öğretim denetimde profesyonelliğin mi bürokrasinin mi etkin olduğu ve öğretmenleri denetlemek için mesleki gelişim ve değerlendirme unsurlarının ne ölçüde kullanıldığını tanımlamak amacıyla; öğretmen ve müdür görüşleri üzerinden betimsel bir çalışma yapılmış; denetime profesyonelliğin hakim olduğu fakat son dönemde bürokrasinin etkisi

altında kalındığı, denetimlerin yılda bir veya iki kez klinik denetime uygun olarak yapıldığı, bunun yanında öğretmenlerin tecrübe ve ihtiyaçlarına göre farklılaştırılmış denetimin uygulandığı, ortaöğretim kurumlarında, öğretmen ve konu ihtiyaçları açısından farklılıklar olması sebebiyle, ilköğretim okullarından farklı olarak mesleki gelişim ve değerlendirme stratejisi olarak öğretimsel denetimin kullanıldığı sonuçlarına ulaşılmış; denetlemede kullanılan işlemlere odaklanılan bu çalışmanın sonucunda araştırmacılar için denetim süreçlerine ilişkin öğretmen algılarına daha derinlemesine bakmaları bu şekilde denetimlerin profesyonellik, bürokrasi, eğitim denetimi, mesleki gelişim ve değerlendirme işlevlerini yerine getirme açısından daha detaylı incelemeleri önerileri getirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın amacına ulaşabilmesi, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edilebilmesi için alınan önlemler ayrıntılı olarak açıklanmış; araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma ile ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin, eğitim denetmenlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu belirlemelerin yöneticilerin görüşlerine dayalı olması nedeniyle araştırma betimsel niteliktedir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Diyarbakır İl merkezindeki ilköğretim kurumlarında görev yapan okul müdür ve müdür yardımcılarını oluşturmaktadır. Diyarbakır il merkezinde 234 adet resmi ilköğretim kurumu bulunmakta olup, bu kurumlarda 234 okul müdürü ve 567 müdür yardımcısı görev yapmaktadır. Örneklem olarak rastgele 55 okul seçilmiş olup bu okullarda görev yapan 53 müdür ile 47 müdür yardımcısına ölçek uygulanmıştır. Tablo 3.2.1’de, çalışma evreninde yer alan yöneticilerin özelliklerine ilişkin istatistik bilgiler verilmektedir.

Tablo 1.Çalışma Evreni İçerisinde Yer Alan Yöneticilere İlişkin İstatistik Bilgiler

Değişken		N	%
CİNSİYET	Erkek	86	86,0
	Kadın	14	14,0
	Toplam	100	100,0
GÖREV	Müdür	52	52,0
	Müdür Yardımcısı	48	48,0
	Toplam	100	100,0
ÖĞRENİM DURUMU	Ön Lisans	5	5,0
	Lisans	92	92,0
	Yüksek Lisans	3	3,0
	Doktora	0	0,0
	Toplam	100	100,0
BRANŞ	Sınıf	64	64,0
	Diğer	36	36,0
	Toplam	100	100,0
KIDEM	0-5 Yıl	58	58,0
	6-10 Yıl	23	23,0
	11-16 Yıl	12	12,0
	16 + Yıl	7	7,0
	Toplam	100	100,0

3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesi aşamasından önce, araştırmanın temel yapısının oluşturulması ve belirlenen araştırma amaçlarına ulaşabilmesi için konuyla ilgili literatür (tez, makale, bildiri, kitap, bilimsel araştırma vb.) incelenmiş, elde edilen veriler yardımıyla veri toplama aracının kavramsal yapısı ve ana çerçevesi oluşturulmuştur.

Eğitim denetmenleri tarafından yapılan denetim ve değerlendirme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin ilköğretim kurumları yöneticilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan ölçme aracı iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm genel bilgilere ilişkin soruları, ikinci bölüm ise denetim etkinliklerine ilişkin soruları içermektedir. İkinci bölüm kendi içerisinde; Fiziki Durum, Eğitim Öğretim Süreci, Yönetim İşleri ve Kendini Yetiştirme olmak üzere 4 alt ögeden ve 28 sorudan oluşmaktadır.

Ölçek hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığı yönetici denetimlerinde kullanılan “Yönetici Teftiş Formu” incelenmiş ve kaynak olarak alınmıştır.

Ölçeğin hesaplanan Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 0,93’tür. Alt ögelere ilişkin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı ise sırasıyla; 1. Öge: .81, 2. Öge: .88, 3. Öge: .84, 4. Öge: .84’ tür

Tablo 2. Ölçeğe Yönelik Faktör Analizi Sonuçları

ÖĞELER	MADDELER	FAKTÖR YÜKÜ	TOPLAM VARYANSI AÇIK-LAMA ORANI
FİZİKİ DURUM	1	,63	46,58
	2	,63	
	3	,72	
	4	,78	
	5	,47	
	6	,68	
EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİ	7	,76	53,74
	8	,75	
	9	,68	
	10	,78	
	11	,63	
	12	,59	
	13	,62	
	14	,72	
	15	,57	
	16	,77	
YÖNETİM VE ÇEVRE İŞLERİ	17	,64	63,61
	18	,64	
	19	,64	
	20	,74	
	21	,64	
	22	,68	
KENDİNİ YETİŞTİRME SÜRECİ	23	,59	67,50
	24	,71	
	25	,68	
	26	,73	
	27	,60	
	28	,72	

Tablo 3. Ölçeğin Toplam Varyans Açıklama Oranları

Öğeler	Açıklanan Varyans Katkısı	Açıklanan Toplam Varyans
1	18,944	18,944
2	15,135	34,079
3	13,418	47,497
4	11,613	59,111

3.4. Verilerin Toplanması

Hazırlanan anket, 2012-2013 öğretim yılında Diyarbakır İl Merkezinden gelişigüzel seçilmiş 55 ilköğretim kurumuna dağıtılıp toplanmıştır. Uygulamaya istekli olarak katılan yöneticilerden dönen anket sayısı 102'dir. Uygulama sonucunda cevap kâğıtları incelenmiş ve hatalı doldurulduğu kanısında bulunulan 2 cevap kâğıdı araştırma kapsamından çıkartılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Ölçme araçları ile toplanan verilerin çözümlemesinde bilgisayardan yararlanılmıştır. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt amaçlara yönelik olarak toplanan veriler, önce veri kodlama formlarına işlenmiştir. Daha sonra bilgisayara aktarılan veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Anılan paket programdan yararlanarak;

1. Yöneticilerin görüşlerinin belirlenmesinde; frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (Ss) kullanılmıştır.

2. Görüşler (kıdem, görev, cinsiyet) arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesinde aritmetik ortalama (\bar{x}), standart sapma (Ss) ve t-testi uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçek, 5'li likert tipi bir ölçektir. Her bir maddeye verilecek cevap kodları 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Cevaplayıcılar görüşlerini, ankette "hiç katılmıyorum", "az katılıyorum", "orta düzeyde katılıyorum", "oldukça katılıyorum" ve "tamamen katılıyorum" kategorilerinden birisini işaretleyerek belirtmişlerdir

Tablo 4. Ölçeğe ilişkin katılma düzeyleri ve puan sınırları

ÖLÇEK KATILMA DÜZEYİ	PUAN	PUAN SINIRLARI
Hiç Katılmıyorum	1	1.00-1.79
Az Katılıyorum	2	1.80-2.59
Orta düzeyde katılıyorum	3	2.60-3.39
Çok katılıyorum	4	3.40-4.19
Tamamen katılıyorum	5	4.20-5.00

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri

Araştırmanın birinci alt probleminde ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerinin, Eğitim Denetmenlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Denetim etkinlikleri; (1) Fiziki Durum, (2) Eğitim-Öğretim Çalışmaları, (3) Yönetim İşleri ve (4) Kendini Yetiştirme olmak üzere dört boyut açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

4.1.1. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Yöneticilere, Eğitim Denetmenlerinin fiziki durumu denetleme etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek için 6 soru sorulmuştur. Tablo 4.1.1'de görüşlere ilişkin frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama \bar{x} ve standart sapmalar verilmektedir.

Tablo 5. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri

	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		N	\bar{x}	Ss
	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%			
S.1	20	20,0	21	21,0	36	36,0	16	16,0	7	7,0	100	2,69	1,16
S.2	2	2,0	14	14,0	34	34,0	27	27,0	23	23,0	100	3,55	1,05
S.3	18	18,0	14	14,0	40	40,0	17	17,0	11	11,0	100	2,89	1,21
S.4	8	8,0	23	23,0	42	42,0	22	22,0	5	5,0	100	2,93	0,98
S.5	10	10,0	23	23,0	40	40,0	23	23,0	4	4,0	100	2,88	1,07
S.6	13	13,0	27	27,0	35	35,0	19	19,0	6	6,0	100	2,78	1,08
GENEL ORTALAMA											100	2,95	1,09

Tablo 5 e yönelik olarak, görüşler ayrı ayrı incelendiğinde, fiziki duruma yönelik denetim etkinliklerinden;

- "Okul Binası Yönetim odaları, derslikler, lâboratuvarlar, kantin gibi yerlerin gereksinimi karşılar nitelik ve nicelikte olması ile ilgili denetim etkinlikleri" ($\bar{x} = 2,69$) "Orta düzeyde katılıyorum",

- "Türk Bayrağı ile ilgili yasal gerekleri uygulama, Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama, derslik ve koridorların mevzuatına ve hizmetin niteliğine göre düzenlenmesi ile ilgili denetimler" ($\bar{x} = 3,55$) "çok katılıyorum",

- " Okul çevre duvarı, bahçesinin ağaçlandırılması, uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri " ($\bar{x} = 2,89$) "Orta düzeyde katılıyorum",

- "Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirlerin alınması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x} = 2,93$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x} = 2,88$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yaralanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x} = 2,78$) "Orta düzeyde katılıyorum ", olarak nitelendirilmektedir.

Görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde ise genel olarak ilköğretim okullarında görev yapan idarecilerin, ilköğretim denetmenlerinin fiziki durumla ilgili denetim etkinliklerini "orta düzeyde katılıyorum" ($\bar{x} = 2,95$) şeklinde cevapladıkları görülmektedir. Bu sonuca dayalı olarak "Fiziki durum" denetimlerinin yeterli düzeyde yapıldığı anlaşılmaktadır.

4.1.2. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Eğitim -Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Tablo 6. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri

	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		N	\bar{x}	Ss
	f	%	f	%	f	%	F	%	F	%			
S.7	7	7,0	13	13,0	35	35,0	33	33,0	12	12,0	100	3,30	1,06
S.8	7	7,0	15	15,0	47	47,0	21	21,0	10	10,0	100	3,12	1,01
S.9	2	2,0	24	24,0	39	39,0	24	24,0	11	11,0	100	3,18	0,98

Tablo 6' nın devamı													
S.10	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%	100	2,79	1,13
	15	15,0	25	25,0	33	33,0	20	20,0	7	7,0			
S. 11	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%	100	3,23	1,04
	6	6,0	16	16,0	38	38,0	29	29,0	11	11,0			
S. 12	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%	100	2,96	1,08
	11	11,0	20	20,0	40	40,0	20	20,0	9	9,0			
S. 13	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	100	2,91	1,21
	10	10,0	24	24,0	39	39,0	19	19,0	8	8,0			
S. 14	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	100	2,76	0,95
	9	9,0	29	29,0	43	43,0	15	15,0	4	4,0			
S. 15	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	100	3,14	0,89
	4	4,0	16	16,0	48	48,0	26	26,0	6	6,0			
S. 16	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	100	2,63	1,01
	13	13,0	34	34,0	33	33,0	17	17,0	3	3,0			

Tablo 6'nin değerlendirilmesi için, görüşler ayrı ayrı incelendiğinde, Eğitim-Öğretim durumu-na yönelik denetim etkinliklerinden; "Yıllık, ünite, günlük ve ders plânları ile ders dağıtım çizelgele-rinin hazırlanması ve uygulanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=3,30$) "Orta düzeyde katılıyorum" "Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikle-ri" ($\bar{x}=3,12$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- " Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=3,18$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Seçmeli derslerin belirlenmesinde okul ve çevre koşulların dikkate alınması ile ilgili dene-tim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,79$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri " ($\bar{x}=3,23$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Öğrenci sosyal kulüp çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,96$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,91$) "Orta düzeyde katılıyorum",

- "Öğrenci davranışları değerlendirme kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,76$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Okul çevre ilişkileri, okul aile birliği, okul, sınıf ve veli toplantısının yapılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=3,14$) "Orta düzeyde katılıyorum ",

- "Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,63$) "Orta düzeyde katılıyorum " olarak nitelendirilmektedir.

Görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde ise genel olarak ilköğretim okullarında görev yapan idarecilerin, ilköğretim denetmenlerinin "Eğitim-Öğretim" durumuyla ilgili denetim etkinliklerini "orta" düzeyinde yeterli buldukları anlaşılmaktadır ($\bar{x}=3,02$). Buna göre yöneticilerin "Eğitim-Öğretim süreci" ile ilgili denetimlerin ilköğretim okullarında yeterli yapıldığı anlaşılmaktadır.

4.1.3. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre İşleri İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Tablo 7. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri

	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		N	\bar{x}	Ss
	F	%	f	%	f	%	f	%	F	%			
S.17	15	15,0	35	35,0	29	29,0	19	19,0	2	2,0	100	2,58	1,02
S.18	7	7,0	12	12,0	42	42,0	30	30,0	9	9,0	100	3,22	1,01
S.19	8	8,0	33	33,0	33	33,0	18	18,0	8	8,0	100	2,85	1,06
S.20	7	7,0	32	32,0	35	35,0	21	21,0	5	5,0	100	2,85	0,99
S. 21	12	12,0	23	23,0	37	37,0	22	22,0	6	6,0	100	2,87	1,07
S. 22	13	13,0	24	24,0	41	41,0	19	19,0	3	3,0	100	2,75	1,00

Tablo 7 'nin değerlendirilmesi için, görüşler ayrı ayrı incelendiğinde, fiziki duruma yönelik denetim etkinliklerinden; "Eğitim öğretim ve yönetimin kalitesini artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,58$) "Orta",

- " Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plan ve programlarına uygun olarak yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri " ($\bar{x}=3,55$)

"Orta",- "Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,85$) "Orta",

- "Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,85$) "Orta",

- "Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirilen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,85$) "Orta",

- "Rehberlik ve denetim çalışmaları sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,75$) "Orta", olarak nitelendirilmektedir.

Görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde ise genel olarak ilköğretim okullarında görev yapan idarecilerin, sorulara “orta düzeyde katılıyorum” cevap verdiği ($\bar{x}=2,85$). Buna göre yöneticilerin “Yönetim ve Çevre durumu” denetiminin ilköğretim okullarında yeterli düzeyde yapıldığı anlaşılmaktadır.

4.1.4. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin; Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Tablo 8. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşleri

	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		N	\bar{x}	Ss
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%			
S.23	13	13,0	42	42,0	27	27,0	15	15,0	3	3,0	100	2,53	0,99
S.24	25	25,0	42	42,0	23	23,0	9	9,0	1	1,0	100	2,19	0,95
S.25	13	13,0	29	29,0	41	41,0	14	14,0	3	3,0	100	2,65	0,97
S.26	24	24,0	32	32,0	23	23,0	15	15,0	6	6,0	100	2,47	1,18
S.27	15	15,0	36	36,0	38	38,0	8	8,0	3	3,0	100	2,48	0,94
S.28	8	8,0	23	23,0	41	41,0	21	21,0	7	7,0	100	2,96	1,02

Tablo 8 ‘de görüşler ayrı ayrı incelendiğinde, fiziki duruma yönelik denetim etkinliklerinden; - "Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencinin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını

göz önünde bulundurma, okulu çevresini, kültür ve eğitim merkezi yapma, okulu için vizyon ve misyon geliştirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,53$) "Az",

- "Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,19$) "Az katılıyorum",

- "Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,65$) "Orta düzeyde katılıyorum",

- "Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,47$) "Az düzeyde katılıyorum",

- "Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,48$) "Az düzeyde katılıyorum",

- "Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ($\bar{x}=2,96$) "Orta düzeyde katılıyorum", olarak nitelendirilmektedir. Buna göre yöneticilerin "Kendini Yetiştirme" durumu ile ilgili sorulan sorulara verilen cevapların aritmetik ortalaması incelendiğinde denetimlerin ($\bar{x}=2,54$) ortalama ile "az düzeyde" denetlendiği görülmektedir.

4.2. Cinsiyet Değişkeni Açısından, Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır?

4.2.1. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 9 İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S. 1	Erkek	86	2,69	1,12	98	0,16	0,87
	Kadın	14	2,64	1,44			
S.2	Erkek	86	3,62	1,02	98	1,84	0,06
	Kadın	14	3,07	1,14			
S.3	Erkek	86	3,00	1,20	98	2,29	0,02*
	Kadın	14	2,21	1,05			
S.4	Erkek	86	2,96	,98	98	,881	0,38
	Kadın	14	2,71	,99			
S.5	Erkek	86	2,89	1,00	98	,376	0,70
	Kadın	14	2,78	1,05			
S.6	Erkek	86	2,84	1,10	98	1,58	0,11
	Kadın	14	2,35	,92			

Tablo 9'un incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, erkek ve kadın yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında yalnızca S.3:"Okul çevre duvarı, bahçesinin ağaçlandırılması, uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesine ilişkin denetim etkinliklerinin denetlenmesinde cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($p < 0.05$). Bu soruya verilen yanıtların aritmetik ortalamaları incelendiğinde kadın yöneticilerin "az düzeyde" ($\bar{x} = 2,21$) denetim yapıldığını belirttikleri görülmüştür. Erkek yöneticilerde ise bu oran ($\bar{x} = 3,00$) olarak belirlenmiş ve "orta düzeyde" yeterli bulduklarını söylemişlerdir.

Diğer sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. ($p > 0.05$).

4.2.2. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 10. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.7	Erkek	86	3,29	1,04	98	-0,21	0,83
	Kadın	14	3,36	1,28			
S.8	Erkek	86	3,13	1,00	98	0,19	0,84
	Kadın	14	3,07	1,14			
S.9	Erkek	86	3,20	1,00	98	0,44	0,66
	Kadın	14	3,07	,917			
S.10	Erkek	86	2,82	1,14	98	0,77	0,44
	Kadın	14	2,57	1,16			
S.11	Erkek	86	3,20	1,05	98	-0,49	0,62
	Kadın	14	3,36	1,00			
S.12	Erkek	86	2,98	1,09	98	0,37	0,70
	Kadın	14	2,85	1,17			
S.13	Erkek	86	2,95	1,06	98	1,00	0,31
	Kadın	14	2,64	1,15			
S.14	Erkek	86	2,76	,928	98	0,19	0,84
	Kadın	14	2,71	1,14			
S.15	Erkek	86	3,14	,883	98	-0,01	0,99
	Kadın	14	3,14	1,02			
S.16	Erkek	86	2,66	1,01	98	0,80	0,42
	Kadın	14	2,43	1,02			

Tablo 10 un incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, erkek ve kadın yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından cinsiyet değişkeninin yönetici görüşleri arasında $p = 0.05$ düzeyinde anlamlı

fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.294$; $p>0.05$). Buna göre, okulda cinsiyeti farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Eğitim-Öğretim" durumuna yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Yöneticilerin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında da $\bar{x}=2,97$ olarak bulunduğu ve hem erkek hem de kadın yöneticilerin Eğitim-Öğretim denetiminin "orta düzeyde" yeterli olduğunu belirttikleri görülmektedir.

4.2.3. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Yönetim Ve Çevre Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 11. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.17	Erkek	86	2,59	1,04	98	0,31	0,75
	Kadın	14	2,50	,940			
S.18	Erkek	86	3,22	1,02	98	0,02	0,98
	Kadın	14	3,21	,975			
S.19	Erkek	86	2,89	1,03	98	1,05	0,29
	Kadın	14	2,57	1,28			
S.20	Erkek	86	2,93	,980	98	2,02	,046*
	Kadın	14	2,35	1,00			
S.21	Erkek	86	2,96	1,03	98	2,22	0,02*
	Kadın	14	2,28	1,20			
S.22	Erkek	86	2,85	,988	98	2,49	0,01*
	Kadın	14	2,14	,949			

Tablo 11'un incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, erkek ve kadın yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından cinsiyet değişkeninin yönetici görüşleri arasında $p=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=1.35$; $p<0.05$).

Buna göre, okulda cinsiyeti farklı olan yöneticilerin; S.20:"Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri", S.21:"Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirilen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ile S.22:"Rehberlik ve denetim çalışmaları sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme durumuna ilişkin denetim etkinliklerine sırasıyla kadın yöneticiler ($\bar{x}=2,35$, $\bar{x}=2,28$, $\bar{x}=2,14$) yanıtını vererek denetimlerin "az

düzeyde" olduğunu belirtmişlerdir. Erkek yöneticiler ise sırasıyla ($\bar{x}=2,93$, $\bar{x}=2,96$, $\bar{x}=2,85$) yanıtını vererek denetimlerin "orta düzeyde" yapıldığını belirtmişlerdir.

Diğer sorulara verilen cevaplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir

4.2.4. Cinsiyet Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 12. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.23	Erkek	86	2,51	1,03	98	-0,45	0,65
	Kadın	14	2,64	,744			
S.24	Erkek	86	2,14	,972	98	-1,32	0,19
	Kadın	14	2,50	,759			
S.25	Erkek	86	2,63	,994	98	-0,55	0,57
	Kadın	14	2,78	,892			
S.26	Erkek	86	2,47	1,17	98	0,14	0,88
	Kadın	14	2,42	1,28			
S.27	Erkek	86	2,52	,929	98	1,13	0,26
	Kadın	14	2,21	1,05			
S.28	Erkek	86	2,98	,981	98	0,40	0,68
	Kadın	14	2,86	1,29			
	Kadın	14	2,14	,949			

Tablo 12'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, erkek ve kadın yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından cinsiyet değişkeninin yönetici görüşleri arasında $p=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.111$; $p>0.05$).

Buna göre, okulda cinsiyeti farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Kendini Yetiştirme" durumuna yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. 4.3. Branş Değişkeni Açısından, Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Var mıdır?

4.3.1. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durum İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 13. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Branş	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.1	Sınıf	64	2,54	1,15	98	-1,64	0,10
	Diğer	36	2,94	1,17			
S.2	Sınıf	64	3,44	1,09	98	-1,42	0,15
	Diğer	36	3,75	,967			
S.3	Sınıf	64	2,86	1,27	98	-0,33	0,73
	Diğer	36	2,94	1,12			
S.4	Sınıf	64	2,87	1,00	98	-0,74	0,46
	Diğer	36	3,02	,970			
S.5	Sınıf	64	2,85	1,06	98	-0,27	0,78
	Diğer	36	2,91	,906			
S.6	Sınıf	64	2,81	1,06	98	0,39	0,69
	Diğer	36	2,72	1,14			

Tablo 13'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, sınıf öğretmenliği ve diğer branş mezunu yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından branş değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.57$; $p>0.05$).

Buna göre, okulda branş farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Fiziki" duruma yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.3.2. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 14. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (T-testi sonuçları)

	Branş	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.7	Sınıf	64	3,14	1,12	98	-2,02	0,04*
	Diğer	36	3,58	,906			
S.8	Sınıf	64	3,03	1,00	98	-1,16	0,24
	Diğer	36	3,27	1,03			
S.9	Sınıf	64	3,03	1,00	98	-2,03	0,04*
	Diğer	36	3,44	,908			
S.10	Sınıf	64	2,71	1,09	98	-0,83	0,40
	Diğer	36	2,91	1,22			
S.11	Sınıf	64	3,01	1,03	98	-2,83	0,01*
	Diğer	36	3,61	,964			
S.12	Sınıf	64	2,87	1,09	98	-1,03	0,30
	Diğer	36	3,11	1,11			
S.13	Sınıf	64	2,84	1,08	98	-0,82	0,41
	Diğer	36	3,02	1,05			
S.14	Sınıf	64	2,64	,981	98	-1,68	0,09
	Diğer	36	2,97	,877			
S.15	Sınıf	64	2,97	,925	98	-2,61	0,06
	Diğer	36	3,44	,772			
S.16	Sınıf	64	2,62	1,06	98	-0,06	0,94
	Diğer	36	2,64	,930			

Tablo 14.'ün incelenmesinden de anlaşılabilceği gibi, branş farkı olan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından branş değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=1,42$; $p<0.05$).

Buna göre, okulda branş farkı olan yöneticilerin; S.7:" Yıllık, ünite, günlük ve ders plânları ile ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması ve uygulanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri", S.9:" Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ile S.11:"Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerine sırasıyla sınıf öğretmeni olan yöneticiler ($\bar{x}=3,14$, $\bar{x}=3,03$, $\bar{x}=3,01$) yanıtını vererek denetimlerin "orta düzeyde katılıyorum" olduğunu belirtmişlerdir. Diğer branş mezunu yöneticiler ise sırasıyla ($\bar{x}=3,58$, $\bar{x}=3,44$, $\bar{x}=3,61$) yanıtını vererek denetimlerin "Çok katılıyorum " yapıldığını belirtmişlerdir.

4.3.3. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Yönetim Ve Çevre Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 15. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Branş	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.17	Sınıf	64	2,58	1,03	98	-0,02	0,98
	Diğer	36	2,58	1,02			
S.18	Sınıf	64	3,06	,973	98	-2,11	0,03*
	Diğer	36	3,50	1,02			
S.19	Sınıf	64	2,81	1,11	98	-0,46	0,64
	Diğer	36	2,91	,996			
S.20	Sınıf	64	2,87	1,00	98	0,33	0,74
	Diğer	36	2,80	1,01			
S.21	Sınıf	64	2,89	1,09	98	0,24	0,80
	Diğer	36	2,83	1,08			
S.22	Sınıf	64	2,65	1,01	98	-1,24	0,21
	Diğer	36	2,91	,996			

Tablo 15.'in incelenmesinden de anlaşılabilceği gibi, branş farkı olan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından branş değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0,57$; $p<0.05$).

Buna göre, okulda branş farkı olan yöneticilerin; S.18: " Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plan ve programlarına uygun olarak yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinin denetimi hakkında farklı görüş belirttikleri görülmektedir. Branş değişkeni açısında verilen yanıtların aritmetik ortalamaları incelendiğinde Sınıf Öğretmeni mezunu olan yöneticilerin $\bar{x}=3,06$ "Orta düzeyde katılıyorum" yanıtını verdikleri, diğer branş mezunu olan yöneticilerin ise $\bar{x}=3,50$ "Çok katılıyorum" yanıtını verdikleri görülmüştür. Yönetim ve Çevre durumunu denetleme de birinin dışında tüm yöneticiler benzer yanıtları vermişlerdir.

4.3.4. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 16. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Branş	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.23	Sınıf	64	2,36	,949	98	-2,33	0,02*
	Diğer	36	2,83	1,03			
S.24	Sınıf	64	2,34	,938	98	0,62	0,53
	Diğer	36	2,11	,979			
S.25	Sınıf	64	2,67	1,00	98	0,29	0,76
	Diğer	36	2,61	,934			
S.26	Sınıf	64	2,51	1,19	98	0,51	0,61
	Diğer	36	2,38	1,18			
S.27	Sınıf	64	2,51	,935	98	0,49	0,61
	Diğer	36	2,41	,996			
S.28	Sınıf	64	2,98	1,01	98	0,31	0,75
	Diğer	36	2,91	1,05			

Tablo 16.'nın incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, branş farkı olan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından branş değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0,36$; $p<0.05$).

Buna göre, okulda branş farkı olan yöneticilerin; S.23:"Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencinin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma, okulu çevresini, kültür ve eğitim merkezi yapma, okulu için vizyon ve misyon geliştirme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinin denetimi hakkında farklı görüş belirttikleri görülmektedir. Branş değişkeni açısından verilen yanıtların aritmetik ortalamaları incelendiğinde Sınıf Öğretmeni mezunu olan yöneticilerin $\bar{x}=2,36$ "Az katılıyorum" yanıtını verdikleri, diğer branş mezunu olan yöneticilerin ise $\bar{x}=2,83$ "Orta düzeyde katılıyorum" yanıtını verdikleri görülmüştür. Kendini yetiştirme durumunu denetleme de bir seçeneğin dışında tüm yöneticiler benzer yanıtları vermişlerdir.

4.4. Görev Değişkeni Açısından, Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Müdür Ve Müdür Yardımcıları Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır?

4.4.1. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 17. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Görev	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.1	Müdür	52	2,59	1,12	98	-0,83	0,40
	Müdür Yrd.	48	2,79	1,21			
S.2	Müdür	52	3,46	1,16	98	-0,86	0,38
	Müdür Yrd.	48	3,64	,933			
S.3	Müdür	52	3,15	1,22	98	2,31	0,02*
	Müdür Yrd.	48	2,50	1,14			
S.4	Müdür	52	3,00	1,04	98	0,73	0,46
	Müdür Yrd.	48	2,85	,922			
S.5	Müdür	52	2,84	1,12	98	-0,34	0,72
	Müdür Yrd.	48	2,91	,871			
S.6	Müdür	52	3,00	1,08	98	2,14	0,03*
	Müdür Yrd.	48	2,54	1,05			

Tablo 17'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, görev farkı olan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0,52$; $p<0.05$).

Buna göre, okulda görev farkı olan yöneticilerin; S.3:" Okul çevre duvarı, bahçesinin ağaçlandırılması, uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri" ile S.6:"Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yaralanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinliklerinin denetimi hakkında farklı görüş belirttikleri görülmektedir.

Görev değişkeni açısından verilen diğer yanıtlara bakıldığında ise herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

4.4.2. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 18. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim - Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Görev	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	p
S.7	Müdür	52	3,23	1,11	98	-0,67	0,50
	Müdür Yrd.	48	3,37	1,02			
S.8	Müdür	52	3,17	,984	98	0,54	0,59
	Müdür Yrd.	48	3,06	1,06			
S.9	Müdür	52	3,11	,963	98	-0,67	0,49
	Müdür Yrd.	48	3,25	1,02			
S.10	Müdür	52	2,94	1,10	98	1,39	0,16
	Müdür Yrd.	48	2,62	1,16			
S.11	Müdür	52	3,21	1,05	98	-0,18	0,85
	Müdür Yrd.	48	3,25	1,04			
S.12	Müdür	52	3,13	1,06	98	1,66	0,09
	Müdür Yrd.	48	2,77	1,11			
S.13	Müdür	52	2,96	1,08	98	0,49	0,62
	Müdür Yrd.	48	2,85	1,07			
S.14	Müdür	52	2,73	,992	98	-0,31	0,75
	Müdür Yrd.	48	2,79	,921			
S. 15	Müdür	52	3,09	,934	98	-0,50	0,61
	Müdür Yrd.	48	3,18	,866			
S. 16	Müdür	52	2,80	,970	98	1,85	0,06
	Müdür Yrd.	48	2,43	1,02			

Tablo 18'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, müdür ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır.

Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından branş değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.36$; $p>0.05$).

Buna göre, okulda görevi farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Eğitim-Öğretim" durumuna yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.4.3. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Yönetim Ve Çevre Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 19. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (T-testi sonuçları)

	Görev	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.17	Müdür	52	2,78	,996	98	2,15	0,03*
	Müdür Yrd.	48	2,35	1,02			
S.18	Müdür	52	3,26	1,03	98	0,50	0,61
	Müdür Yrd.	48	1,66	,996			
S.19	Müdür	52	3,00	1,18	98	1,47	0,14
	Müdür Yrd.	48	2,68	,902			
S.20	Müdür	52	2,96	1,11	98	1,16	0,24
	Müdür Yrd.	48	2,72	,843			
S.21	Müdür	52	2,90	1,10	98	0,32	0,74
	Müdür Yrd.	48	2,83	1,05			
S.22	Müdür	52	2,86	1,10	98	1,19	0,23
	Müdür Yrd.	48	2,62	,890			

Tablo 19'un incelenmesinden de anlaşılabilceği gibi, görev farkı olan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=1.13$; $p<0.05$).

Buna göre, okulda görev farkı olan yöneticilerin; S.17: "Eğitim öğretim ve yönetimin kalitesini artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliklerinin denetimi hakkında farklı görüş belirttikleri görülmektedir.

Görev değişkeni açısından verilen yanıtların aritmetik ortalamaları incelendiğinde Müdürlük görevini yürüten yöneticilerin $\bar{x}=2,78$ "Orta düzeyde katılıyorum" yanıtını verdikleri, Müdür yardımcılığı görevini yürüten yöneticilerin ise $\bar{x}=2,35$ "Az katılıyorum" yanıtını verdikleri görülmüştür. Yönetim ve çevre durumunu denetleme de bir seçeneğin dışında tüm yöneticiler benzer yanıtları vermişlerdir.

4.4.4. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 20. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Görev Değişkeni Açısından İncelenmesi (T-testi sonuçları)

	Görev	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.23	Müdür	52	2,48	,999	98	-0,51	0,61
	Müdür Yrd.	48	2,58	1,00			
S.24	Müdür	52	2,34	,987	98	1,72	0,08
	Müdür Yrd.	48	2,02	,887			
S.25	Müdür	52	2,73	,992	98	0,85	0,39
	Müdür Yrd.	48	2,56	,965			
S.26	Müdür	52	2,75	1,20	98	2,52	0,01*
	Müdür Yrd.	48	2,16	1,09			
S.27	Müdür	52	2,67	1,02	98	2,15	0,03*
	Müdür Yrd.	48	2,27	,818			
S.28	Müdür	52	3,01	1,16	98	0,60	0,55
	Müdür Yrd.	48	2,89	,856			

Tablo 20 'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, görev farkı olan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=1.22$; $p<0.05$).

Buna göre, okulda görev farkı olan yöneticilerin; S.26: " Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ile S.27:"Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinin denetimi hakkında farklı görüş belirttikleri görülmektedir.

Görev değişkeni açısından verilen yanıtların aritmetik ortalamaları incelendiğinde Müdürlük görevini yürüten yöneticilerin yukarıdaki durumlara sırasıyla ($\bar{x}=2,75$, $\bar{x}=2,67$) "Orta düzeyde katılıyorum " yanıtını verdikleri, müdür yardımcılığı görevini yürüten yöneticilerin ise ($\bar{x}=2,16$, $\bar{x}=2,27$) "Az katılıyorum " yanıtını verdikleri görülmüştür.

Kendini yetiştirme durumunu denetleme de bu iki seçeneğin dışında tüm yöneticiler benzer yanıtları vermişlerdir.

4.5. Kıdem Değişkeni Açısından, Eğitim Denetmenlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri Arasında Anlamlı Fark Var mıdır?

4.5.1. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 21. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Fiziki Durumu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Kıdem	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	p
S.1	1-5 yıl	58	2,65	1,10	98	-0,62	0,53
	5 Yıl Üzeri	42	2,84	1,42			
S.2	1-5 yıl	58	3,55	1,06	98	0,10	0,91
	5 Yıl Üzeri	42	3,52	1,07			
S.3	1-5 yıl	58	2,88	1,23	98	-0,01	0,98
	5 Yıl Üzeri	42	2,89	1,14			
S.4	1-5 yıl	58	2,92	,971	98	-0,08	0,93
	5 Yıl Üzeri	42	2,94	1,07			
S.5	1-5 yıl	58	2,91	,977	98	0,68	0,49
	5 Yıl Üzeri	42	2,73	1,14			
S.6	1-5 yıl	58	2,77	1,03	98	-0,04	0,96
	5 Yıl Üzeri	42	2,78	1,31			

Tablo 21'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, fiziki durum denetimine kıdem değişkenine göre bakıldığında, yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır.

Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından kıdem değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.152$; $p>0.05$).

Buna göre, okulda kıdem dereceleri farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Fiziki" duruma yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.5.2. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 22. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Eğitim-Öğretim Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Kıdem	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.7	1-5 yıl	58	3,33	1,01	98	0,64	0,52
	5 Yıl Üzeri	42	3,15	1,30			
S.8	1-5 yıl	58	3,19	,992	98	1,58	0,11
	5 Yıl Üzeri	42	2,78	1,08			
S.9	1-5 yıl	58	3,18	,963	98	0,10	0,91
	5 Yıl Üzeri	42	3,15	1,11			
S.10	1-5 yıl	58	2,76	1,10	98	0,44	0,65
	5 Yıl Üzeri	42	2,89	1,28			
S.11	1-5 yıl	58	3,25	,997	98	0,57	0,56
	5 Yıl Üzeri	42	3,10	1,24			
S.12	1-5 yıl	58	3,00	1,06	98	0,74	0,45
	5 Yıl Üzeri	42	2,78	1,27			
S.13	1-5 yıl	58	2,86	1,02	98	0,88	0,38
	5 Yıl Üzeri	42	3,10	1,28			
S.14	1-5 yıl	58	2,75	,968	98	0,14	0,88
	5 Yıl Üzeri	42	2,78	,917			
S.15	1-5 yıl	58	3,20	,817	98	1,61	0,10
	5 Yıl Üzeri	42	2,84	1,16			
S.16	1-5 yıl	58	2,60	,983	98	0,51	0,61
	5 Yıl Üzeri	42	2,73	1,14			

Tablo 22'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, Eğitim-Öğretim durumu denetimine kıdem değişkenine göre bakıldığında, yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır.

Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından kıdem değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.32$; $p>0.05$).

Buna göre, okulda kıdem dereceleri farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Eğitim-Öğretim" durumuna yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.5.3. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Yönetim Ve Çevre Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 23. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Yönetim ve Çevre Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Kıdem	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.17	1-5 yıl	58	2,58	,946	98	0,005	0,99
	5 Yıl Üzeri	42	2,57	1,34			
S.18	1-5 yıl	58	3,24	,968	98	0,54	0,58
	5 Yıl Üzeri	42	3,10	1,19			
S.19	1-5 yıl	58	2,83	1,06	98	0,20	0,84
	5 Yıl Üzeri	42	2,89	1,10			
S.20	1-5 yıl	58	2,81	,988	98	0,72	0,47
	5 Yıl Üzeri	42	3,00	1,05			
S.21	1-5 yıl	58	2,85	1,05	98	0,34	0,73
	5 Yıl Üzeri	42	2,94	1,22			
S.22	1-5 yıl	58	2,80	,954	98	1,07	0,28
	5 Yıl Üzeri	42	2,52	1,21			

Tablo 23.'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, Yönetim ve Çevre durumu denetimine kıdem değişkenine göre bakıldığında, yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır.

Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından kıdem değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.58$; $p>0.05$).

Buna göre, okulda kıdem dereceleri farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Yönetim ve Çevre" durumuna yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.5.4. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Denetim Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Tablo 24. İlköğretim Kurumları Yöneticilerinin Eğitim Denetmenlerinin Kendini Yetiştirme Durumunu Denetlemelerine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesi (t-testi sonuçları)

	Kıdem	N	\bar{x}	Ss	Sd	t-testi	P
S.23	1-5 yıl	58	2,55	,961	98	0,52	0,60
	5 Yıl Üzeri	42	2,42	1,16			
S.24	1-5 yıl	58	2,19	,954	98	0,16	0,87
	5 Yıl Üzeri	42	2,15	,958			
S.25	1-5 yıl	58	2,69	,930	98	0,87	0,38
	5 Yıl Üzeri	42	2,47	1,17			
S.26	1-5 yıl	58	2,49	1,17	98	0,41	0,68
	5 Yıl Üzeri	42	2,36	1,25			
S.27	1-5 yıl	58	2,50	,950	98	0,56	0,57
	5 Yıl Üzeri	42	2,36	,955			
S.28	1-5 yıl	58	3,03	1,03	98	1,56	0,12
	5 Yıl Üzeri	42	2,63	,955			

Tablo 24.'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, Kendini Yetiştirme durumu denetimine kıdem değişkenine göre bakıldığında, yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmamaktadır.

Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından kıdem değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.68$; $p>0.05$).

Buna göre, okulda kıdem dereceleri farklı olan yöneticilerin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan "Kendini Yetiştirme" durumuna yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak varılan genel sonuçlar ve öneriler verilmektedir.

5.1. Sonuçlar

Araştırma sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Fiziksel durum” denetimlerinin ” orta” düzeyde yeterli olduğu düşüncesinde oldukları anlaşılmaktadır ($x=2.95$).

- İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Eğitim –Öğretim Durumu” denetimlerinin “orta” düzeyde yeterli olduğu kanısında oldukları görülmüştür ($x=3,02$).

- İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Yönetim ve çevre durumu” denetimlerinin “orta” düzeyde yeterli olduğu düşüncesinde oldukları görülmüştür ($x=2.85$).

- İlköğretim kurumları yöneticilerinin kurumlarında yapılan “Kendini yetiştirme durumu” denetimlerinin “az” düzeyde yeterli olduğu düşüncesinde oldukları görülmüştür ($x=2.54$).

-Ölçekteki dört faktör karşılaştırıldığında en yeterli denetimin “Eğitim-Öğretim” durumunda yapıldığı en yetersiz denetiminse “Kendini Yetiştirme” durumuna yapıldığı görülmektedir.

Ölçek sonuçları alt kriterler açısından değerlendirildiğinde;

-Yöneticilerin cinsiyet açısından denetim etkinliklere yaklaşımları karşılaştırıldığında; Yönetimsel denetimlerin yeterliliği açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Tüm sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalamalarının karşılaştırılmasından, erkeklerin kadınlara oranla denetimleri daha yeterli buldukları söylenebilir ($2.88>2.53$).

-Yöneticilerin branş değişkenliği açısından denetim etkinliklere yaklaşımları karşılaştırıldığında; Yönetimsel denetimlerin yeterliliğinde önemli ölçüde anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Tüm sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalamalarının karşılaştırılmasından, diğer branş mezunu yöneticilerin, sınıf öğretmenliği mezunu yöneticilere oranla denetimleri daha yeterli buldukları söylenebilir ($2.96>2.80$).

-Yöneticilerin kıdem değişkenliği açısından denetim etkinliklere yaklaşımları karşılaştırıldığında; Yönetimsel denetimlerin yeterliliğinde önemli ölçüde anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Yöneticilerin görev değişkenliği açısından denetim etkinliklere yaklaşımları karşılaştırıldığında; Yönetimsel denetimlerin yeterliliğinde önemli ölçüde anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Tüm

sorulara verilen yanıtların aritmetik ortalamalarının karşılaştırılmasından, okul müdürlerinin, müdür yardımcılarının oranla denetimleri daha yeterli buldukları söylenebilir (2.93>2.74).

5.2. Öneriler

5.2.1 Uygulayıcılar için öneriler

1. Yönetimsel denetimlerin tüm alt boyutlarıyla orta düzeyden daha üst düzeye çıkarılması gerekmektedir

2. Yönetimsel denetimlerde, yöneticilerin az düzeyde denetlendiğini düşündükleri “Kendini yetiştirme” düzeylerinin önemsenmesi ve bu konudaki denetimlerin daha yeterli bir düzeye taşınması gerekmektedir.

3. Çağdaş eğitim denetimi anlayışına göre, denetimin süreklilik göstermesi gerekmektedir.

4. Denetmenler, denetimin sonunda yöneticilerin, eksikliklerini görmeleri için onlarla birebir görüşerek sonuçları açık olarak bildirmelidirler.

5. Okul yöneticilerinin, eğitim süreci içerisinde okul personeli ile sürekli iletişim içerisinde bulduklarından dolayı denetleme ve değerlendirmeye yönelik yetki ve sorumlulukları arttırılmalıdır.

6. Yönetici ve denetmenlerin “kendini yetiştirme” durumunun önemi açısından, lisansüstü eğitim almalarının cazip hale getirilmesi gerekmektedir.

5.2.2 Araştırmacılar için öneriler

1. Yönetici denetim formlarının güncelliği konusu araştırılmalıdır.

2. Yapılan denetimlerin gerçekleştirilme düzeyleri araştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkalin, A. (1994). *Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Yönetimi*. Ankara: Pe-Gem Yayınları.
- Akçadağ, T. (2008). *Sorun Davranışların Yönetimi*. (Ed. H. Kıran). Etkili Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydın, M. (2011). *Çağdaş Eğitim Denetimi*. İstanbul: Hatiboğlu Yayınları.
- Aslantaş, H.İ. (2007). *İlköğretim Denetmenlerinin Mesleki yardım Ve Rehberlik Rollerinin Öğretmen Algularına Göre Değerlendirilmesi (Bir Model Önerisi)* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Balcı, A. (2008). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Başaran, İ. E. (1988). *Eğitime Giriş*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Bursalıoğlu, Z. (2011). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, H. (1992). *Organizasyon ve Yönetim*, Ankara: Adım Yayıncılık.
- Çelik, V. (1997). Öğrenen Bir Lider Olarak Okul Yöneticisi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, Kasım-Aralık, 17-19.
- Demir, M. (2009). *İlköğretim Denetmenlerinin Ders Denetimlerinin Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dündar, A. A. (2005). *İlköğretim Okullarında Yapılan Denetimin Okul Başarısı Ve Gelişimi Üzerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi Gazi, Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökalp, S. (2010). *İlköğretim Denetmenlerinin Öğretmen Denetimlerindeki Denetim Görevlerini Yerine Getirme Derecelerine İlişkin İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Algularının İncelenmesi (Mersin Merkez Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Gökçe, F. (1994) Eğitimde Denetimin Amaç Ve İlkeleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 73-78.
- Gündüz, Y. (2008). *Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı Denetim Sisteminin Yenilenme İhtiyacı*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gürsel, M. (2008). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- MEB.(1973).*MillîEğitimTemelKanunu*,<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf&main=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf>
- Okutan, M. (1996). *İlkokullarda Kurum Denetiminin Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öz, F. (2003). *Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitiminde Denetim*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Basımevi.

- Özan ve Özdemir. (2013). İlköğretim Müfettişlerinin Unvanlarında Yapılan Değişikliğin İş Doyumu Ve Motivasyonlarına Etkisi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 23, Sayı: 2: 147-158*
- Özan M. B. , Tuncay Y, *Denetmen ve Öğretmen Görüşleriyle Neden Denetim*, Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Özgözü, S. (2008) *İlköğretim Ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin, Denetmenlerin İletişim Becerilerine İlişkin Algı Ve Beklentileri*, Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Sünbül, A. M. (2008). *Eğitime Yeni Bakışlar*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Taymaz, H. (2005) *Eğitim Sisteminde Denetim Kavramlar İlkeler, Yöntemler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2002) *Eğitim Sisteminde Denetim - Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taymaz, H. (1995) *Hizmet İçi Eğitim Kavramlar İlkeler Yöntemler*, Ankara: Personel Eğitim Geliştirme Merkezi Yayın.
- Taymaz, H. (1993). *Denetim. Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Tortop, N. (1990) *Yönetim Biliminin İlkeleri* . Ankara: TODAİE Yayınları.
- Töremen, F. (2010). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi (3.baskı) Vehbi Çelik. (Ed). *Türk Eğitim Sisteminin Amaçları, Temel İlkeleri ve Genel Yapısı* (ss: 2-16). Ankara: Pegem Akademi.
- Uludağ, A. (2000) *Eğitimde Etkili Denetim*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Yüksel, G. (2008). *Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı Denetim Sisteminin Yenilenme İhtiyacı*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- MEB. Tebliğler Dergisi, (2001).

EKLER

Ek I. Anket Formu

İLKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN, EĞİTİM DENETMENLERİNİNCE YAPILAN DENETİM ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Sayın Meslektaşım,

İlköğretim, ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin, eğitim denetmenleri tarafından yapılan denetim ve değerlendirme etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek, analiz etmek ve önerilerde bulunmak amacıyla bir anket hazırlamış bulunmaktayım. Okul yöneticilerinin görüşlerine göre; denetim etkinliklerinin yeterli olup olmadığı konusundaki bulgulara bu ölçme aracıyla ulaşmayı düşünmekteyim.

Sorulara vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır. Bu nedenle anketi doldurmanın adını belirtmesine gerek yoktur. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar ile “Yönetici Denetim ve Değerlendirme” etkinliklerinin gelişmesine katkıda bulunacaksınız.

İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür ederim. Saygılarımla.

Mahmut ASLAN

H.Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1 KİŞİSEL BİLGİLER

Her soru için durumunuza uygun bulduğunuz seçeneğin önündeki parantezin içerisine lütfen bir çarpı (×) işareti koyunuz.

1	Cinsiyetiniz:	1. Erkek ()	2. Bayan
2	Göreviniz :	1. Okul müdürü ()	2. Okul Mdr Yrd.
3	Eğitim Durumunuz:	1. Ön lisans ()	2. Lisans
		3. Yüksek lisans ()	4. Doktora
4	Branşınız	1. Sınıf öğretmenliği ()	2. Diğer alanlar
5	Yöneticilik Kıdeminiz :	1. 0-5 yıl ()	2. 6-10 yıl ()
		3. 11-15 yıl ()	4. 16+yıl ()

BÖLÜM 2

	1- Hiç katılmıy- rum	2- Az Katılıyor	3- Orta düzeyde katılıyor	4- Oldukça katı- lıyorum	5- Tamamen katılıyor
A- Eğitim denetmenlerinin okulunuzdaki “ Fiziki Durum ” ile ilgili denetim etkinliklerine göre;					
1- Okul Binası Yönetim odaları, derslikler, lâboratuvarlar, kantin gibi yerlerin gereksinimi karşilar nitelik ve nicelikte olması ile ilgili denetim etkinlikleri yeterlidir					
2- Türk Bayrağı ile ilgili yasal gerekleri uygulama, Atatürk ve Şeref köşelerini hazırlama, derslik ve koridorların mevzuatına ve hizmetin niteliğine göre düzenlenmesi ile ilgili denetimler yeterlidir					
3- Okul �evre duvarı, bahçesinin ağaçlandırılması, uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri					
4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirlerin alınması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
5- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
6- Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının �rencilerin yaralanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
B- Eğitim denetmenlerinin okulunuzda “ Eğitim-Őretim Süreci ” ile ilgili denetim etkinliklerine göre;					
7- Yıllık, �nite, günlük ve ders plânları ile ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması ve uygulanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri					
8- Őretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
9- Şube ve zümre �retmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
10- Seçmeli derslerin belirlenmesinde okul ve �evre koşulların dikkate alınması ile ilgili denetim etkinlikleri yeterlidir.					
11- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
12- Őrenci sosyal kulüp çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
13- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					

	1- Hiç katılımı- rum	2- Az katılıyor rum	3- Orta düzeyde katılıyor rum	4- Oldukça katı- lıyorum	5- Tamamen katılıyor rum
14- Öğrenci davranışları değerlendirme kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
15- Okul çevre ilişkileri, okul aile birliği, okul, sınıf ve veli toplantısının yapılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
16- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
C- Eğitim Denetmenlerinin okulunuzda “ Yönetim ve Çevre İşleri ” ile ilgili denetim etkinliklerine göre;					
17- Eğitim öğretim ve yönetimin kalitesini artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
18- Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plan ve programlarına uygun olarak yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
19- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
20- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
21- Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirilen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
22- Rehberlik ve denetim çalışmaları sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
D- Eğitim Denetmenlerinin okulunuzda “ Kendini Yetiştirme ” ile ilgili denetim etkinliklerine göre;					
23-Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencinin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma, okulu çevresini, kültür ve eğitim merkezi yapma, okulu için vizyon ve misyon geliştirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
24-Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
25-Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkan sağlama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
26-Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
27-Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
28-Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					

Ek-II. Yönetici Denetim Formu

RESMÎ VE ÖZEL OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ, İLKÖĞRETİM VE ÖZEL EĞİTİM OKULLARI YÖNETİCİ TEFTİŞ FORMU

1-İli/İlçesi: 2-Okulu: 3. Adı ve Soyadı: 4. Mebsis No: 5. Yöneticiliğe Başladığı Tarih: 6-Mesleki Kıdemi ve Kadrosu : 7. Branşı /Ek Branşı : 8. Görevi : 9. Denetim Tarihi:
<i>GÖZLENEN DAVRANIŞLAR</i>
A- KURUMUN FİZİKİ DURUMU <ul style="list-style-type: none">Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını . sağlama,Bina ve tesisleri yerleşim plânına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma.Türk Bayrağı mevzuatını uygulama. Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma,Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama.Sınıf ve okul kitaplıkları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar. Atölye, teknoloji derslikleri gibi bölümleri oluşturma.
B- EĞİTİM ÖĞRETİM VE DEĞERLENDİRME <ul style="list-style-type: none">İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin plânlarını hazırlama ve uygulama.Haftalık ders dağıtım çizelgesini, okulun ve çevrenin koşullarına uygun, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve verimlilik esaslarını gözeterek hazırlama,Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme.Eğitim VB öğretimle ilgili sorunları belirleme. Öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.Öğretmenlerin; plânlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme-değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama.Törenler, belirli günler ve haftalar, eğitici kol çalışmaları, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinliklerini plânlama ve yürütme,Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama.Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma, özel eğitim ve kaynaştırma eğitimineİhtiyaç duyan öğrencilerle ilgili iş ve etkinlikleri yürütme.Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmesini sağlama.Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları, görsel, işitsel ve hareketli sunu araçlarını edinme ve kullanılmasını sağlama.Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama.

C. BURO İŞLERİ

- Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyalar ile desimal dosya sistemini ve kayıtları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme.
- Öğrenci kayıt. nakil, sağlık, izin, rapor, belge, devam-devamsızlık, not çizelgeleri, karne, sınıf geçme, diploma vb. işleri yürütme,
- Personelin göreve başlama-ayrılma, görevlendirme. sağlık, izin, rapor, özlük hakları, devam-devamsızlık, sicil, disiplin vb. işlemlerini yürütme,
- Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama,
- Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama,
- Demirbaş alımı. kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme.
- Aylık ücret. özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, MEV payları, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme,
- Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme,

D. YÖNETİM VE ÇEVRE İLİŞKİLERİ

- Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plân ve programlarına uygun olarak yürütme,
- Eğitim öğretim ve yönetim verimliliğini/kalitesini artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plân, projeler hazırlama ve uygulama.
- Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, iş bölümü ve koordinasyonun sağlandığı, sevgi ve saygıya dayalı uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma.
- Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme. rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama,
- Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirilen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama,
- Rehberlik ve denetim çalışmaları sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme.
- Servis araçları ve taşınabilir eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,
- Kurum kültürünü geliştirme becerilerini. kurum misyonunu yerine getirme vizyonunu oluşturma.

E. KENDİNİ YETİŞTİRME

- Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencinin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma. Okulu çevresini. kültür ve eğitim merkezi yapma, velilerle iş birliği sağlama, çevre olanaklarından yararlanma. okulu için vizyon ve misyon geliştirme.
- Koruma derneği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma. iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama.
- Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sicil toplum örgütleri ile ilişki kurma,
- Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkan sağlama.
- Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma.
- Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma.
- Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma.

F. HİZMET İÇİ EĞİTİM

G. DEĞERLENDİRME

GEREK SINIMI	BÖLÜM	A	B	C	D	E	TOPLAM
	Puan Değeri	15	40	15	15	15	100
	Başarı Puanı						

UYGUNDUR

.../.../200

İlköğretim Denetmeni

İlköğretim Denetmeni

Grup Başkanı

Resmî Mühür ve İmza